

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ΄.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρκεῖται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκτός καὶ εἴται ἑτησικῆ: — Γραφεῖον Διοφ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

5 Ἀπριλίου 1887

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑ

Α΄.

Ἡ εἰδήσις περὶ τῆς διαλύσεως τῆς βουλῆς ἔφθασεν ἀργὰ εἰς τὸ χωρίον Μαυρολίθαρρον, πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Δ..... Ἐκόμισεν αὐτὴν ὁ μπάριμπα—Δημήτρης, ὅστις εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας μὲ ἕν φόρτωμα ἔλαιων καὶ τὴν ἔμαθεν ἀπὸ τὸν κουμπάρου του Ἀποστόλην, κλητῆρα τοῦ ἐπαρχείου. Ἦσαν ἤδη ἀνημμένα τὰ ὀλίγα φῶτα τοῦ χωρίου, ὅτε ὁ μπάριμπα—Δημήτρης ἐπιστρέφων ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ παντοπωλείου τοῦ κύρ Μελέτη καὶ κατελθὼν ἀπὸ τὰ νῦτα τῆς εὐρώστου ἡμιόνου του εἰσῆλθεν εἰς αὐτό. Ἐπειδὴ ἦτο Σάββατον καὶ οἱ ἀγρόται εἶχον ἐπιστρέψει ἑνωρὶς ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ἐργασίαν, ἀρκετὴ ἦτο ἢ ἐν τῷ παντοπωλείῳ συρροή. Διεκρίνετο ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου παππᾶ Μιχάλης, φέρων ὡς μόνον διακριτικὰ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἀξιώματος μάλλινον κωνοειδῆ σκουῖφον ὑπομέλανα καὶ γενειάδα μιξοπόλιον καθήκουσαν μέχρι τοῦ στήθους, ὅστις πρὸ μινροῦ ἀποπερατώσας τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐσπερινοῦ, ἀνεγίνωσκε τῇ βοηθείᾳ τῶν διοπτρῶν του ἕν ἄρθρον παλαιοῦ καὶ τετριμμένου φύλλου τῆς Ἀεροπόλεως εἰς ἐπήκοον δύο ἢ τριῶν ἡλικιωμένων χωρικῶν. Ἡ δύσκολος φρασεολογία τῆς καθαιρεούσης γλώσσης, στρεβλουμένη ἐτι μάλλον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἱερέως, μόλις καὶ μετὰ βίας δυναμένου ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς συνηθείας ν' ἀναγινώσκῃ ἀπταιστώσ τὰ ἐκκλησιαστικά του βιβλία, περιήρχετο ἀκατάληπτος σχεδὸν εἰς τὴν ἀκοήν τῶν ἀπλοϊκῶν ἀκροατῶν, οἵτινες ἤκουον μετὰ προσοχῆς ἡλιθίου διὰ νὰ φανῶσιν ἐννοοῦντες καὶ ἐνδιαφερόμενοι «διὰ τὰ πολιτικά», ἐνῶ ὁ παρ' αὐτοὺς καθήμενος καὶ ροφῶν τὸν καφέν του εἰρηνοδίχης, περιβεβλημένος τὸ τεφρόχρονον αὐτοῦ σάλιου, ἐμειδία πονηρῶς ἀκρωμένους χωρὶς νὰ φαίνεται τῆς ἀναγνώσεως. Τέσσαρες ἕτεροι χωρικοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν μικρὰν τράπεζαν, μὲ τὰ ποτήρια πλήρη ἔμπροσθέν των, συνωμίλουν περὶ τῆς ἐσοδείας τοῦ ἐλαιοκάρπου καὶ περὶ τοῦ νεωστὶ ἀνεγερθέντος λητρουβείου, ἐνῶ εἰς τὴν ἄκραν τῆς

αὐτῆς τραπέζης ὁ Βάσος, ὁ υἱὸς τοῦ παρέδρου, καὶ ὁ ἀμαξηλάτης Γρηγόρης ἔπαιζον τὴν ἐνάτην παρτίδα τοῦ σκαμπιλιού, μαχόμενοι μακρινῶς περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν δύο καφέδων, οὓς εἶχον πῖει πρὸ τριῶν ἡδὴ ὥρων διὰ δέσμης παιγνιοχάρτων, ἐφ' ὧν ὄλαι αἱ φιλεργοὶ παλάμαι τῶν παικτῶν τοῦ χωρίου εἶχον καταλίπει γλοιώδη ἴχνη. Ὁ παντοπώλης κύρ Μελέτης, εὐσαρκος μεσήλιξ, ἐκάθητο σοβαρῶς παρὰ τὸ τεζιάκι. Ὑπεράνω αὐτοῦ εἰς τ' ἀραιὰ ράφια ἦσαν παρατεταγμένοι σειραὶ τινες κενῶν φιαλῶν, μερικαὶ πλάκες σάπωνος, ἐν δοχείῳ μουστάρδας ἐμπορεύματος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὐδέποτε χρησιμοποιηθέντος, ὑαλῖα λυχνιῶν πετρελαίου, λαμπάδες κήριαι, ὧν τὴν ἀρχικὴν λευκότητα εἶχον ἐπαισθητῶς ἐπισκιάσει αἱ μυῖαι, μικρὰ πυραμῖς ἐκ κυτίων θρυαλλίδων κανδήλας, μερικὰ τυλίγματα νημάτων πολυχρῶων, ἐν ὑέλινον δοχείῳ πλήρες λιθάνου καὶ ἐν ἑτέρον πλήρες πεπέρεως· κάτω, ἐντὸς συρταρίων ὑαλοφράκτων, διεφαίνοντο διάφορα εἶδη ἀποικιακῶν ὄσπριων καὶ ζυμαρικῶν ἀποκτησάντων χροῶμα ἀμαυρὸν ἐκ τῆς πολυκαίριας. Εἰς τὰ διάμεσα, ὁ ἐπιτεκολλημένος ἐπὶ τοῦ τοίχου χρωματιστὸς χάρτης ἐκοσμεῖτο ὑπὸ διαφόρων ξυλογραφικῶν καὶ λιθογραφικῶν εἰκόνων ἀποσπασθειῶν ἐκ διαφόρων εἰκονογραφημένων ἐφημερίδων. Πρὸς τὰ δεξιά, ἐπὶ ἀξέστου πυραύνου ἔβραζεν ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος διὰ τὸν καφέν, ἐπειδὴ τὸ παντοπωλεῖον τοῦ κύρ Μελέτη ἀνεπλήρου προχείρως καὶ τὴν ἔλλειψιν καφεναίου. Ὁ μικρὸς ὑπηρετῆς Θεοφάνης περιεφέρετο γυμνόπους ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους ἀποκομίζων τὰ κενὰ ποτήρια.

— Καλῶς τί κάνετε! εἶπεν ὁ μπάριμπα—
Δημήτρης εἰσερχόμενος.

— Καλῶς τον! τί καινούρια μᾶς φέρνετε ἀπὸ μέσα; ἠρώτησεν ὁ ἱερεὺς.

— Δὲν τὰ μάθετε τὰ χαμπέρια;.. διαλύθηκε ἡ βουλή.

Ἡ εἰδήσις τοῦ ἀπροσδοκῆτου γεγονότος ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν πολλὴν εἰς τὸν ὄμιλον τῶν χωρικῶν. Οἱ δύο παῖκται ἀφῆκαν τὸ παιγνιδιόν των· οἱ συνομιλοῦντες ἀφῆκαν τὴν περὶ ἐλαιοκάρπου συνδιάλεξίν των, ὁ δὲ παππᾶ-Μιχάλης

συμπτύξας ἔκρυψε τὸ φύλλον τῆς ἔφημερίδος εἰς τὸν κόλπον του.

— Καὶ ποῖός σου τῶπε, μπάμπκα-Δημήτρη; ἠρώτησεν ὁ εἰρηνοδίκης, τοῦ ὁποῦ οὐδὲ τῶς μειδιῶσα μορφή ἐπεσκιάσθη αἴφνης ὑπὸ ἀορίστου ἀνησυχίας.

— Ὁ κουμπάρος μου, ὁ Ἀποστόλης; ἔλαβε τηλεγράφημα ὁ ἐπαρχὸς τὸ πρωῖ.

Ἡ πηγὴ ἐφάνη ἐπίσημος εἰς τὸ ἀκροατήριον. Οὐδεὶς προέβαλε πλεόν τὴν ἐλαχίστην ἐνστάσιν, πάντες δὲ καταλιπόντες ἕριστικῶς πᾶσαν ἄλλην συνομιλίαν, ἐπελήφθησαν τοῦ σπουδαίου καὶ γενικῶς ἐνδιαφέροντος θέματος τῶν ἐκλογῶν. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων χωρικῶν ἐσυλλογίσθη κἄν νὰ ἐρωτήσῃ διὰ τίνα λόγον ἐπῆλθεν ἡ διάλυσις καὶ ἂν νομίμως ἢ ἀντισυνταγματικῶς ἐνησκέυτο ἡ βασιλικὴ προνομία, οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ ἐρωτήσῃ ἐπὶ τίνος ζητήματος ἐπῆλθεν ἡ κρίσις καὶ ἐπὶ τίνος διαφωνίας προσεκαλεῖτο ὁ λαὸς νὰ ἐξενέγκῃ τὴν ἕριστικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν. Πάντες ἀπέβλεψαν εἰς τὸ μέλλον, ἢ δὲ πρώτη καὶ μόνη ἰδέα, ἧτις ἐπῆλθεν εὐθὺς μετὰ τὴν εἰδήσιν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἐκεῖ συνθηροισμένων δημοτῶν τοῦ δήμου Δ... ἦτο τίνες θὰ ἦσαν οἱ ὑποψήφιοι τῆς ἐπαρχίας κατὰ τὸν μέλλοντα ἐκλογικὸν ἀγῶνα, καὶ τίνες ἐξ αὐτῶν εἶχον πλεονεξίαν ἐπιτυχίας. Ἐπὶ τούτου περιστράφη ἡ συνομιλία διὰ τινος στιγμᾶς.

— Καινούρια ταβανούρια ἔχουμε πάλι! εἶπεν ὁ ἱερεὺς δίδων τὸ σύνθημα.

— Σάματις πάμε γυρεύοντας, δέσποτά μου; ἀπήντησεν εἰς πρεσβύτης θεωρούμενος ἐκ τῶν κομματάρχων τοῦ χωρίου, τί νὰ κάμουμε!...

— Καὶ ποῖοι λέγετε νὰ εἶνε ὑποψήφιοι πάλιν ἐδῶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν σας; ἠρώτησεν ἀδιακρίτως τὸν ὄμιλον ὁ εἰρηνοδίκης, οὐ ἢ περιφρονῆσαι ἀκόμη δὲν εἶχεν αἰθριάσει, καὶ ὅστις ἐξηκολούθει νὰ συστέλλῃ τοὺς ὤμους ὑπὸ τὸ τεφρόχρον καὶ χρυσῶν σάλιον του.

— Ἄμ' οἱ ἴδιοι πάλιν θέ νᾶνε.

— Ὁ συνδυασμὸς τοῦ Περιστερῆ καὶ ὁ συνδυασμὸς τοῦ Μάνθου.

— Θὰ ἐκτεθοῦν καὶ κανέναν δυὸ μοναχοίτους, ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ!

— Ὁ Σιδερῆς βέβαια θὰ ἐκτεθῆ...

— Μαῦρο ποῦ θὰ φάη!

— Λένε πῶς ὁ Μάνθος ἐπῆρε τὸ δῆμαρχο τῆς Λαγκαδιᾶς.

— Καὶ εἶνε συμπολιτευόμενος ἢ ἀντιπολιτευόμενος αὐτὸς ὁ ἀντίθετος συνδυασμὸς; ἠρώτησεν ὁ ἀνήσυχος εἰρηνοδίκης, ὅστις πρὸ μικροῦ τοποθετηθεὶς εἰς Μαυρολίθαρρον, δὲν ἦτο ἐνήμερος ὡς πρὸς τὰ ἰδιαιτέρως τῆς ἐγχωρίου πολιτικῆς.

— Κατὰ ποῦ ἔλθουν τὰ πράγματα; σὰν

βγοῦν καὶ πᾶνε στὴν Ἀθήνα, τότε βλέπουν τὶ κάνουν.

Τὸ ἀπλοῦν τοῦτο πολιτικὸν πρόγραμμα ἐφάνη τόσο φυσικὸν εἰς τὴν ὁμήγυριν, ὥστε οὐδεὶς ἤγειρε τὴν ἐλαχίστην ἐνστάσιν.

— Τί λές καὶ τοῦ λόγου σου, κύρ Μελέτη; εἶπεν ἐξαίφνης εἰς τῶν πρὸ μικροῦ μεταξὺ των συνομιλούντων τεσσάρων χωρικῶν, ὁ Στάθης, ὁ ἐπιλεγόμενος Γκαβὸς ἐξ αἰτίας ἐνός τῶν ὀφθαλμῶν του στραβίζοντας.

— Ὡχ, ἀδελφέ!... φασαριάς πάλι!... εἶπεν ὁ παντοπώλης προσποιούμενος τὸν ἀδιάφορον.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅμως ὅτι οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ παντοπώλου, ἀπαστράπτοντες ἐκ λάμπης ἀσυνήθους μετὰ τὴν ἀγγελίαν, ἦν ἐκόμισε πρὸς τὴν ὁμήγυριν ὁ ἀγωγιᾶτης, διέψευδεν τὴν ἐπίδειξιν τῆς ἀδιαφορίας του. Ὑπῆρχον εἰς τὴν ἀποθήκην του δύο βαρέλια οἴνου μὲ ὑπόπτους καὶ ἐπικινδύνους διαθέσεις, ἐπεκλήθητο δὲ ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ στήθους του μὲ ὄλον τὸ βᾶρος τῶν ἐπτακοσίων ὀκάδων των καὶ ἐτάραττον ὡς ἐφιάλται τοὺς ὕπνους του. Ἡ δὲ ἀνέλπιστος εἰδήσις περὶ προσεχῶν ἐκλογῶν ἐφαίδρυνε τὴν ψυχὴν του, διότι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ οἶνος ἐξοδεύεται ἀφθόνως, τόσο ὁ καλός, ὅσον καὶ ὁ κακός. Ὁ τελευταῖος μάλιστα ἐξοδεύεται ἀφθονώτερον.

— Αἱ, Βάσο, τί λογαριάζει ὁ πατέρας σου; ἠρώτησεν ὁ πολυπράγμων Στάθης τὸν υἱὸν τοῦ παρέδρου.

— Ξεῦρω κ' ἐγώ! ἀπήντησεν οὗτος, μήπως τὸν εἶδ' ἀκόμη;

— Καλησπέρα σας! εἶπεν ἀπὸ τῆς θύρας φωνή τις ὀξεῖα.

Καὶ ἐφάνη εἰσελθὼν εἰς τὸ παντοπωλεῖον ἀνὴρ τις ἰσχνός μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηρούς καὶ ἀνησυχούς, μὲ γένειον ἀραιόν, μὲ μορφήν ἐν γένει ἐκφράζουσαν ἀγγίνοιαν μέχρι πανουργίας. Ἐκ τῆς τετριμμένης μὲν ἀλλ' εὐρωπαϊκῆς ἐνδυμασίας του, ἐκ τοῦ περὶ τὸν τράχηλόν του μαύρου λαϊμοδέτου, ἐκ τῆς ἀργυρᾶς ἀλύσεως τοῦ ὠρολογίου του καὶ τοῦ χρυσοῦ δακτυλίου του ἐφαινετο ἀνήκων ὅπως δῆποτε εἰς ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν. Ἦτο ὁ παρέδρος, ὁ κύρ Ἡλίας Κοπάνης.

— Καλησπέρα, κύριε παρέδρε! καθῆστε! ἐφώνησεν ὁ κύρ Μελέτης.

— Τᾶμαθες τὰ καινούρια; τὸν ἠρώτησεν ὁ ἱερεὺς. Πᾶει κ' ἡ βουλή μας!... τὴν διέλυσαν!

— Μπᾶ;... εἶπεν ὁ παρέδρος, καὶ ποῦ τὸ μάθετε;

Τόσον ἀφελῆς καὶ ἀνυπόκριτος ἐφαινετο ἡ ἀπορία τοῦ ἐρωτῶντος, ὥστε οὐδεὶς ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος πρὸ ὀλίγων στιγμῶν διερχόμενος ἐξωθεν τοῦ παντοπωλείου, ἐνῶ εἰσῆρχετο ὁ μπάμπκα-Δημήτρη, ἤκουσε τὴν εἰδή-

σιν, ἢν ὁ ἀγωγιᾶτης ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς συγχωρικούς του καὶ σταματήσας διὰ μιᾶς ἔμεινε παρὰ τὴν θύραν ὠτακουστῶν καὶ ἀκροασθῆς πᾶν ὅτι εἶχε λαχθῆ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἀπεφάσισε νὰ εἰσελθῆ.

Ὁ Κοπάνης καθῆσας παρὰ τὸν ἱερέα καὶ τὸν εἰρηνοδίκην μετέσχε τῆς συζητήσεως μετὰ τίνος ὅμως ἐπιφυλάξεως, προσέχων νὰ ἐκφέρει γνώμην λίαν ἀόριστον περὶ τῆς ἀξίας ἢ τῆς ἰσχύος ἐκάστου τῶν διαφόρων πιθανῶν ὑποψηφίων, περὶ ὧν οἱ χωρικοὶ ὠμίλου ἤδη μετὰ τίνος ἀλαζόνος ἐλευθεροστομίας, ὡς νὰ συνηθάνοντο προκαταβολικῶς ἐπὶ τῆς παλάμης των τὸ βᾶρος τοῦ μολυβδίνου σφαιριδίου τῆς ψήφου των. Πλὴν μὲ ὄλην του τὴν ἐπιφύλαξιν, ἢ μορφή του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τοῦ γειτονόσ του, ἐξεφράζεν ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν. Προφανὸς τὸ μέγα πολιτικὸν γεγονός ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ εὐχὰς καὶ ἐπιθυμίας. Τὸ συναίσθημα τοῦτο δὲν διέλαθε τὴν ὀξυδερκεῖαν τῶν χωρικῶν, ὁ δὲ Στάθης ὁ Γκαβὸς ἐκάμυσε πονηρῶς τὸν στραβίζοντα ὀφθαλμὸν του νεύων πρὸς τὸν κομματάρχη συγχωρικόν του, ὅτε εἶδε τὸν παρέδρον νὰ διατάξῃ δύο ὀκάδες κρασί διὰ νὰ κεράσῃ τὴν ὁμήγυριν.

— Αἱ λοιπόν, κύρ Ἡλία, εἶπε μὲ τολμηρὰν ἀφέλειαν ὁ παππᾶ-Μιχάλης ἀφοῦ ἐρρόφησε μέχρι ρανίδος τὸ ποτήριον, τί θὰ κάμουμε; ἐφέτο; θὰ ξανασκουμπωθοῦμε;

— Γιὰ νὰ ἴδουμε, παππᾶ μου! Ἐχουμε μέραις ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ παρέδρος.

— Ὅ,τι ὁ Θεὸς σὲ φωτίσῃ! εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

Καὶ ἡ συζητήσις μετὰ τινος ἀκόμη παρεμβολᾶς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐκλογῆς, ἔληξε φθίνουσα βαθμηδόν. Οἱ πλείστοι τῶν χωρικῶν ἐγερθέντες ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια.

Καθ' ἣν ὥραν ἐξήρχοντο, ὁ Κοπάνης ἐπλησίασε τὸν Γρηγόρη, τὸν ἀμαξηλάτην.

— Πότε εἶσαι γιὰ μέσα; τὸν ἠρώτησεν.

— Μεθαύριο, προσεγγίζει τὸ βαπόρι.

— Καλὰ; σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς τί ὥρα θὰ φύγῃ, γιὰ νὰ πάμε μαζί, εἶπε καληνυκτικῶς αὐτόν.

— Φαίνεται πῶς τοῦχει ἡ μπῆ ὁ φύλλος στ' αὐτί! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ἀπερχόμενος ὁ ἀμαξηλάτης. Ἄμ' δέ!... παλαμῆδα τοῦ μυρίζει, θαρρῶ!...

Β'.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι κατὶ εἶχε γαργαλίσει τοὺς ῥῥῶνας τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου. Ἐπιθυμία τις φιλόδοξος ἴσως κρυφίως βλαστήσασα ἐκνοφορεῖτο ἐν τῇ ψυχῇ του, καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐθεάθη ἐπ' ὀλίγον μόνον εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου περιφέροντις καὶ ἀπνησχολημένος.

Περὶ τὸν ὄρθρον τῆς μεθεπομένης, ὅτε ἀκόμη ἔλαμπε τηλεαυγῆς ὁ ἑσπέρους ἀνωθεν τῆς ἀμα-

ρᾶς κλιτύος τοῦ βουνοῦ καὶ τῶν ἀλεκτόρων τὸ ἄσμα ἀντήχει ἀλλεπάλληλον ἐν τῷ μέσῳ τῆς θολῆς ἀκόμη μάζης τῶν οἰκιῶν τοῦ χωρίου, ὁ Γρηγόρης, ἐνῶ ἐπότιζεν ἀκόμη τοὺς ἵππους οὓς ἐμελλε νὰ ζεύξῃ εἰς τὴν ἀμαξάν του εἰς τὴν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνην, εἶδε προσερχόμενον τὸν Ἡλίαν Κοπάνην φέροντα τὴν καινούργη ἐνδυμασίαν τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων, καινούργη πῖλον, καινούργη μαῦρον λαϊμοδέτην, ἔτοιμον διὰ τὸ ταξειδίον του εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Γρηγόρης τὸν ἐκαλημέρισε χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε, ἀλλ' αἰ ὑποψίασι ὅς εἶχε συλλάβει περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ παρέδρου ἐκραιωθήσασιν ἐν τῷ νῷ του.

Ὁ Κοπάνης δὲν ἠγαπᾶτο πολὺ εἰς τὸ χωρίον του. Ἐθεωρεῖτο ἐπηλυσ, διότι ὁ πατὴρ του εἶχεν ἐγκαταστή ἐκεῖ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας. ἔλέγετο μάλιστα ὅτι εἶχε διαπράξει ἐγκλημα καὶ ὅτι εἶχε καταφύγει ὑπὸ ἄλλο ὄνομα εἰς Μαυρολίθαρρον πρὸς ἐξαπάτησιν τῆς ἀτελῆς τότε ὀργανισμένης καὶ νωθῶς λειτουργούσης δικαιοσύνης. Χάρις εἰς μικρὰ τινα κεφάλαια, ἅτινα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, ἀυξήθηεντα κατόπιν διὰ τῆς φιλοπονίας του, ἠγόρασε διάφορα κτήματα καὶ ἐγένετο βαθμηδόν εἰς τῶν εὐπορωτέρων κατοίκων τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐνυμφεῦθη καὶ ἐγκατέστη. Ἐπειτα ἤρχισεν ἐξασκῶν τὸ ἔργον τοῦ τοκογλύφου, δανείζων σίτον κατὰ τὴν σπορὰν καὶ ἀπολαμβάνων κατὰ τὴν συγκομιδὴν πολλαπλασίονα, παρέχων χρήματα ἐπὶ ἐνεχυρῷ ἢ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀσφαλεῖ, προεξοφλῶν συναλλάγματα καὶ συγκατατιθέμενος μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ν' ἀνανεοῖ αὐτὰ ἐπὶ ὑπερόγκῳ τοῦ τόκου αὐξήσει. Ὁ πρόχειρος αὐτὸς τραπεζίτης τοῦ Μαυρολίθάρου ἐγένετο βαθμηδόν γνωστός καὶ εἰς τὰ περίχωρα, ὁ δὲ κύκλος τῶν ἐργασιῶν του ἠυρύνθη ἐπέκταθαι καὶ εἰς τοὺς γειτονικοὺς δήμους. Ὅσακις ἢ ἀνομβρία ἐξῆρανε τὰ σπαρτὰ ἢ ἡ ἐπιζωφία ἐφόνευε τὰ ποιμνία καὶ τοὺς βόας ἢ ὁ σκώληξ κατέτρωγε τὸν ἐλαιόκαρπον, ἀφοῦ ἤθελον καταφύγει, ἀνωφελῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν λιτανεῖαν τῶν θαυματουργῶν εἰκόνων οἱ χωρικοὶ, κατέφευγον ἔπειτα εἰς τὴν οὐχὶ ἀφιλοκερδῆ συνδρομὴν τοῦ γέρω-Κοπάνη, εἰς οὐ καὶ μόνου τὴν οἰκίαν δὲν ἠκούοντο γογγυσμοὶ διὰ τὴν ἐνσκήψασαν θεομηνίαν. Δὲν ἀπήλαυνεν ἐκτιμῆσεως μεγάλῃς καὶ συμπαθειῶν πολλῶν ἦτο ὅμως ἀνεκτὸς ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης. Ἄπαξ μόνον, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταπολιτευόμενης, ἐγένετο μία ἀπόπειρα δολοφονίας ἐναντίον του, ὡς ἐκ θαύματος δὲ σωθεὶς ὁ γέρον τὸκογλύφος, ἀπεσύρθη τοῦ σταδίου του καὶ ἀπεβίωσε μετ' ὀλίγον, καταλιπὼν εἰς τὸν υἱὸν του Ἡλίαν τὴν περιουσίαν ὁμοῦ καὶ τὸ ἐπάγγελμά του. Ὁ Ἡλίας ἔβη ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ πατρός, ἐπιτηδεϊότερος δὲ αὐτοῦ

καὶ πανουργότερος, ἐπενόησε νέα μέσα πρὸς αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων του. Ἡ κοινὴ φήμη τὸν κατηγορεῖ ὡς διατελοῦντα ἐν συνεννοήσει αἰσχροκερδεῖ μετὰ τῶν λυμαινομένων ἄλλοτε τὰ μέρη ἐκείνα τῆς Στερεᾶς ληστρικῶν συμμοριῶν, μετὰ τῶν φυγοδικῶν καὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ζωοκλεπτῶν. Ἀνεμίχθη ἐμφρόνως καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν, φροντίσας νὰ καλλιεργήσῃ σχέσεις καὶ μετὰ τῶν πολιτευομένων, ὡς κομματάρχης ἰσχυρῶν χάρις εἰς τὰς μετὰ τῶν χωρικῶν δοσοληψίας του καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἰσχυροὺς προστάτας, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Τῇ συνδρομῇ αὐτῶν ἐξελέγη καὶ δημοτικὸς πᾶρεδρος εἰς τὸν δῆμόν του, διὰ νὰ ἔχῃ ἐκ τοῦ ἀξιωματός του διακεκριμένην θέσιν μετὰ τῶν συγχωρικῶν του, οἵτινες μόλις ἐπέσθησαν τῇ ἀπαιτήσει τῶν βουλευτῶν τῆς ἐπαρχίας νὰ τὸν ἀναδείξωσιν ἓνα τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων των, πᾶρεδρον μάλιστα καὶ οὐχὶ δῆμαρχον, ὡς αὐτὸς ἐνδομύχως ἐπόθει. Διότι τὸ Μαυρολίθαρρον καὶ τὰ πλείστα χωρία τοῦ δήμου Δ... ὅπως ἡ Ἱερουσαλήμ ἢ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ αἱ ἄλλαι ἐπὶ ἀχαριστίᾳ δυσφημηθεῖσαι τῆς ἀρχαιότητος πόλεις, δὲν ἔτρεφον πολλὴν εὐνοίαν πρὸς τὸν ἐπίσημον αὐτῶν δῆμόν, ὅστις ἀπειναντίας ἔχαιρε μεγάλην ὑπόληψιν ὡς κομματάρχης καὶ διέθετε πολλὰς ψήφους εἰς τοὺς λοιποὺς δῆμους τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἂν ἀφίνετο ἐλευθέρα ἢ θέλησις τῶν συγχωρικῶν καὶ συνδημοτῶν του, ἢ κάλλη του θὰ ἦτο ἑτεροβαρὴς ἐκ τῆς πληθῆος τῶν μελανῶν ψήφων, ὡς ὄνος φορτωμένος ἀπὸ τὸ ἐν πλευρὸν μόνον. Ἐν τούτοις, εἰ καὶ ἀναμιγνυόμενος εἰς τὴν πολιτικὴν, δὲν παρημέλει ποσὼς καὶ τὴν ἐργασίαν του, καὶ ἐξηκολούθει τὰς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις του εἰς εὐρύτερον μάλιστα κύκλον, μετὰ πλείονος πονηρίας, μετὰ πλείονος ἰουδαϊκοῦ πνεύματος καὶ μετὰ πλείονος ἀσπλαγχνίας. Εἰς τὴν ἰσοφωμένην ψυχὴν τοῦ γέρω-Κοπάνη εἰσέδιδε κάποτε καὶ ἀκτίς τις οὐκίτημοῦ καὶ ὑπῆρξε παράδειγμα ὅτι ἐχάρισέ ποτε τὸ πίστωμα πτωχῆς γυναικός, ἀπομεινάσης χήρας μετὰ πέντε ὀρφανῶν, ἧς ἡ μικρὰ περιουσία ἠπειλεῖτο ὑπὸ κατασχέσεως καὶ πλειστηριασμοῦ. Ὁ υἱὸς του ὅμως Ἡλίας εἶχε τόσον καλὰ θωρακίσαι τὴν καρδίαν του διὰ τῆς ἀδιανορίας, ὥστε ὁ ζῶφος τῆς ἰδιοτελείας ἐβασίλευεν ἐν αὐτῇ δικαίως καὶ κανὲν ἄλλο ἀίσθημα παρείσχαντο δὲν εἰσέδιδεν ἐκεῖ διὰ νὰ διαταράξῃ τὸ κράτος της. Ἐσφαζε μὲ τὸ βαμβάκι, ὅπως ἔλεγαν, καὶ μειδιῶν εὐπροσηγώρως πάντοτε, ἔμενεν ἀμείλικτος εἰς πᾶσαν ἰκεσίαν, ὅτε δὲ τὸν ἤλεγχον διὰ τοῦτο ἀπῆντα στερεοτύπως:

— Μὰ θέλετε νὰ ἀφήσω πτωχὸ τὸ παιδί μου χωρὶς περιουσίαν, διὰ νὰ μὲ βλασφημᾷ μίαν ἡμέραν;

Τὸ παιδί του! τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ μεριμνᾷ τόσον ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ὑπόληψεως καὶ τῆς ψυχικῆς του σωτηρίας χάριν τῆς εὐημερίας τοιοῦτου ὑποκειμένου. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὁ Βάσος εἰδείξε χαρακτῆρα διεστραμμένον καὶ διαθέσεις ἥκιστα εὐνοϊκὰς ὅπως ἀκολουθήσῃ τὰς αὐστηρὰς οικονομικὰς παραδόσεις τῆς οἰκογενείας του. Ὁ πατὴρ του προώριζεν αὐτὸν διὰ νομικὰς σπουδὰς, ἐγκρύπτων εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς του τὴν χαρμύσουν ἐλπίδα νὰ χαιρετίσῃ αὐτὸν δικηγόρον ἡμέραν τινὰ καὶ ταυτοχρόνως νὰ ἐξοικονομῇ τὴν δαπάνην τῶν πολλαπλῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων, ἃς κατ' ἀνάγκην εἶχεν ἐνεκὰ τοῦ ἐπαγγέλματός του καὶ τῶν συναλλαγῶν του. Ἄλλ' ὁ Βάσος ἐγκατέλειπε τὰ μαθήματα ἀπὸ τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ γυμνασίου, ὅπου εἰσῆχθη καὶ ἐσπούδαζε μένων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ἐπαρχίας, ἐτράπη δὲ λίαν ἐνωρίς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀσωτίας καὶ τῶν ἐλαττωμάτων. Κατέτριβε τὰς ὥρας του εἰς θηρητικὰς ἐκδρομὰς ἀνὰ τὰ περίχωρα, συνάπτων ὅπως ὁ πατὴρ του σχετικὰς φιλικὰς μετὰ τῶν φυγοδικῶν καὶ ζωοκλεπτῶν, ὅχι ὅμως ἐξ ὑποκειμένου κερδοσκοπίας, ἀλλὰ μάλλον ἐξ αἰσθηματικῶν παλληκαρισμοῦ, κατὰ τὴν ἀρχίαν του δὲ ἐπέδιδετο εἰς μανιώδη χαρτοπαιξίαν. Ἀμαθῆς καὶ ἀγροῖκος, ἐπαίρμενος ἐπὶ τῇ πατρικῇ περιουσίᾳ καὶ ἐπιροῇ συμπεριφερέτο αὐθαδέστατα πρὸς πάντας προκαλῶν ἐριδὰς καὶ ἐπιζητῶν ἀφορμὴν ρήξεως. Τὸ τελευταῖόν του κατόρθωμα ἦτο τὸ χεῖριστον καὶ ἐγκληματικώτατον. Συνεννοηθεὶς μετὰ τινῶν φαυλοθίων φίλων του, ἀπήγαγε βιαιῶς πτωχὴν ὀρφανὴν νεάνίδα, πρὸς ἣν ἔτρεφε σφοδρὸν ἐρωτικὸν πάθος, ἐσώθη δὲ ἐκ τοῦ κακουργοδικείου, ὅπου συλληφθεὶς παρεπέμφθη, τῇ παρεμβάσει τῶν ἰσχυρῶν πολιτικῶν τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἀπὸ τῆν μῆνιν τῶν συγγενῶν τῆς ἀτιμασθείσης κόρης, ὁμοσάντων τὸν ὄλεθρόν του, δι' ἀδρᾶς ἀποζημιώσεως πρὸς τὴν παθοῦσαν, ἀποζημιώσεως, ἣν ἠναγκάσθη νὰ καταβάλῃ φουάττων ἐκ τῆς ἀδημονίας ὁ πατὴρ του. Ἡ ἀξιοθρήνητος αὕτη διαγωγὴ ἐτίτρωσκε θανασιμῶς τὴν πατρικὴν καρδίαν τοῦ παρέδρου τοῦ Μαυρολιθάρου, ὅστις ματαίως ἀποπειραθείς διὰ παραινέσεων κατ' ἀρχὰς καὶ κατόπιν δι' ἐτέρων αὐστηρῶν σωφρονισμῶν μέσων νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν υἱὸν του εἰς τὸν καλὸν δρόμον, εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τινος σπουδαίως νὰ μεριμνᾷ, ὅπως ἐξέυρη τρόπον, δι' οὗ ὁριστικῶς νὰ χαλιναγωγῆσῃ αὐτὸν καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν ἀκράτητον αὐτοῦ πρὸς τὴν κακίαν ροπὴν.

Ἀκριβῶς αἱ περὶ τοῦ υἱοῦ του σκέψεις ἀπησχόλου τὸ πνεῦμα τοῦ κύρ Ἡλίου, ἐνῶ ἡ ἀμαξία διήνυε τὸ μέχρι τῆς πρωτεύουσας τῆς ἐπαρχίας τρίωρον διάστημα. Μετὰ τοῦ ἀμαξηλάτου οὐδεμίαν ἀντήλλαξε λέξιν, βεθυθισμένος

Ἄναμνησεις

τῶν ἑορτῶν τῆς πεντακοσieteτηρίδος

ΤΟΥ ΕΝ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΗΣ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΣ

Ἄρχικὸς διοικητικὸς ὄργανισμός.

Καὶ τὸ τῆς Ἐιδελβέργης Πανεπιστήμιον Universitas ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ παρόμοια ἰδρύματα τῶν χρόνων ἐκείνων ἀπετέλει σωματεῖον συγκείμενον ἐκ τῆς ὀλομελείας τῶν φοιτητῶν καὶ καθηγητῶν (Universitas magistrorum et scholarium) Ἡ λέξις Universitas ἐδήλου τὸν προσωπικὸν σύνδεσμον τῶν μελῶν τοῦ σωματείου (Universitas personarum) οὐχὶ τὴν ἐνότητα τῶν διδασκόμενων ἐπιστημῶν (universitas literaria).

Ὡς φοιτητὰ ἐλογίζοντο ὅσοι τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐκάστοτε Πρυτάνεως ἐγίνοντο δεκτοὶ εἰς ἐγγραφὴν ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ προσηγουμένως ἐδίδον τὸν νενομισμένον ὄρκον ὑποσχόμενοι σεβασμὸν καὶ ὑπακοὴν τῷ Πρυτάνει, τὴν τήρησιν τῆς ἐνότητος τοῦ σωματείου καὶ ἀδιάλειπτον σύμπραξιν εἰς προαγωγὴν καὶ εὐδωσίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦ ὑποβάλλειν τὸν νεήλυδα (Beanus) ἑπὶ ἡ μετὰ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ κατὰταξιν εἰς δοκιμασίαν (beani depositio), ἧτις ἐγίνετο ὑπὸ τῶν σωματειωτῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κοσμητοῦ τῆς οἰκείας σχολῆς καὶ σκοπὸν εἶχεν ὅπως διὰ κωμικοῦ τρόπου ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῶν παλαιῶν ἀμαρτημάτων καὶ προσεπιβεβαιώσῃ τὸν βαθμὸν τῆς καρτερίας αὐτοῦ (examen patientiae). Ἀπαραίτητος ἐπίλογος τῆς τελετῆς ταύτης ἦν ἡ ἐστίασις τῶν παρευρισκομένων δαπάνη τοῦ νεήλυδος. Οἱ φοιτητὰ ὑπεχρεοῦντο νὰ διάγωσι κοσμίως καὶ εὐπρεπῶς, φέροντες τὴν νενομισμένην στολὴν καὶ ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἐπίδειξιν πολυτελείας περὶ τὴν δίκαιαν νὰ ἐγκύπτωσιν ἀόκνως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν διδασκόμενων.

Τὴν ἐτέρην ὁμάδα τῆς Ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τοὺς φοιτητὰς ἀπετέλει ἡ ὀλομέλεια τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκόντων, ἧτοι οἱ διδάσκαλοι (Magistri), καὶ οἱ διδάκτορες (Doctores). Καὶ οὗτοι ὅπως ἀναγνωρισθῶσιν ὡς μέλη τοῦ σωματείου ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐγγραφῶσιν ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ μητρώῳ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ νὰ δώσωσι τὸν

1) Ἡ λέξις Beanus ἐσηματίσθη ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως béjaune (bec-jaune νεοσσός) δι' ἧς ἐχαρακτηρίζοντο οἱ νεήλυδες. Τὸν ὀρισμὸν τοῦ Beanus ἐδίδον οἱ εὐφυλολογοῦντες διὰ τοῦ ἐπομένου ἀρροστίχου «Beanus Est Animal Nesciens Vitam Studiosorum».

εἰς τὴν ῥέμβην του, καὶ μόνον ὅτε ἡ ἀμαξία ἐστάθμευσεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς εἰς τὸ παρά τὴν ὁδὸν χάνι, κατελθὼν ἐκινήθη ὀλίγων τύπτων σφοδρῶς τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, ὅπως ἐπαναφέρῃ τὴν κυκλοφορίαν εἰς τὰ ἐκ τῆς ἀκίνησιός καὶ τοῦ πρωῖνου ψύχους αἰμωδιάσαντα ἄκρα του, τότε δὲ προσέφερον εἰς τὸν ἀμαξηλάτην του τὸν καπνὸν του νὰ κάμῃ σιγάρον καὶ τὸν ἐκέρασεν ἓνα ῥῶμι. Ἐπειτα ἤρχισε νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷ ἀδιαφόρως περὶ παντοίων πραγμάτων, παρενεῖραν ἐπιτηδείως εἰς τὰς ἐρωτήσεις του καὶ μερικὰς ἐχούσας σημασίαν, ὡς λόγου χάριν, ἂν ἐγίνετο εἰς τὸ χωρίον λόγος ἀρκετὸς διὰ τὰς ἐκλογὰς, ἂν ἤκουσε καὶ αὐτὸς πῶς ἐμελλε νὰ ἀπέσῃ παρᾶς, ἂν οἱ συγγενεὶς τοῦ ἀμαξηλάτου, οἱ Πιτζαῖοι—εἰκοσιοκτὼ ἀδελφοὶ ἀδελφὰ καὶ ἐπομένως ἰσάριθμοι ψῆφοι—ἐξηκολούθουν νὰ εἶνε φίλοι τῶν τελευταίων βουλευτῶν, ἂν ὁ κύρ Θόδωρος ἀπὸ τὸν πέρα δῆμον ἦτον εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐργολαβία τοῦ ἐπῆρε διὰ τὸ γεφύρι εἰς τὸ Κοκκίνοπόταμον, ἂν εἶνε ἀλήθεια πῶς ὁ νέος ἐνωμοτάρχης ὅπου ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον ἐμεθοῦσε τακτικὰ κάθε βράδυ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ ἀγγίνους ἀμαξηλάτης ἐννοεῖ τοῦ ἔστινον πᾶσαι αἱ ἐρωτήσεις αὐτῆ καὶ ἀνέμενε ν' ἀκούσῃ εἰλικρινεστέρων τινῶν ἐκμυστρησῶν, ἀλλ' ὁ πᾶρεδρος ὠχυρώθη ὅπισθεν τῆς ἐπιφυλακτικότητος καὶ οὐδὲ τὰ χεῖλη του οὐδ' ἡ μορφή του ἐξέφρασε τι προδίδον τὰ κρύφια αὐτοῦ διανοήματα.

Τέλος οἱ συχοὶ καὶ θριαμβευτικοὶ κροταλισμοὶ τῆς μᾶστιγος τοῦ Γρηγόρη ἀνήγγειλαν ὅτι ἡ ἀμαξία ἀφικνεῖτο εἰς τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου. Διέτρεχεν ἡδὴ ὁδὸν ἀνώμαλον, καὶ βορβορώδη, παιδιὰ ἡμίγυμνα προέβαινον ἐκ τῶν αὐλοθυρῶν καὶ παρετήρουν περιέργως οἱ κύνες μανιωδῶς ὑλάκτων, ἤκούετο δὲ παταγῶδες τὸ σφυρηλάτημα ἐκ τῆς παρακειμένης ὁδοῦ προερχόμενον ὅπου ἦσαν τὰ σιδηρουργεῖα.

— Ποῦ θὰ σ' ἀφήσω, κύριε πᾶρεδρε; ἠρώτησεν ὁ ἀμαξηλάτης.

— Ἐκεῖ κοντὰ, στὸ σπίτι τοῦ γιατροῦ τοῦ Περιστέρη, ἀπήντησεν ὁ Κοπάνης.

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

Ὡς ὁ ἥλιος δὲν ἀναμένει δεήσεις καὶ κολακείας ὅπως ἀνατείλει, ἀλλὰ λάμπει αἶφνης καὶ ζωογονεῖ πάντας, καὶ ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ προσδοκῶμεν χειροκροτήματα καὶ ἐπαίνους ὅπως πράξωμεν τὸ ἀγαθόν αὐθουρήτως πρέπει νὰ διαχέωμεν τὴν εὐποιάν, καὶ θὰ καταστῶμεν ἀγαπητοὶ ὡς ὁ ἥλιος.

δί' αὐτοὺς νενομισμένον ὄρκον. Οἱ διδάσκοντες μετὰ τὴν ἐγγραφήν κατετάσσοντο ἐν τινι τῶν τεσσάρων σχολῶν, ἐν ἧ ἀπήλασον τοῦ δικαϊώματος τοῦ διδάσκειν. Λίαν εὐάριθμοι ἦσαν οἱ ἐκ τῶν προσόδων τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τῶν ἀφιερωμένων τῷ Πανεπιστημίῳ μισθοδοτούμενοι. Πάντες οἱ λοιποὶ ἐδίδασκον ἐπὶ προσδοκίᾳ μισθοληψίας ὅταν ἤθελε κενωθῆ θέσις τις ἐκ τῶν μισθοδοτουμένων ἢ ὅταν καὶ δι' αὐτοὺς ἤθελεν ὁρισθῆ ἐπιμισθίον τι.

"Ὅπως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων οὕτω καὶ ἐν Ἐιδελβέργῃ ὑπῆρχον τέσσαρες σχολαὶ (Facultates) ¹.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν συνέστη ἡ Θεολογικὴ σχολή, εἶτα ἡ φιλοσοφικὴ, μετ' αὐτὴν ἡ νομικὴ, καὶ τελευταία ἡ ἰατρικὴ (1390).

Προϊστάμενος καὶ ἀντιπρόσωπος ἐκάστης τῶν σχολῶν ἦν ὁ Δεκάνορος (κοσμήτωρ) τοῦ ἢ ἐκλογῆ ἐγένετο ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς κατ' ἀρχὰς μὲν δις τοῦ ἐνιαυτοῦ, μετέπειτα δὲ ἀπαξ μόνον. Ὁ ἐκλεχθεὶς κοσμήτωρ ἀνελάμβανε τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὴν ἐκπλήρωσιν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνώπιον τῆς σχολῆς ἐδίδε τὸν νενομισμένον ὄρκον. Ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ συνεδρίαζεν ἡ σχολή καὶ δι' αὐτοῦ συνεκοινωνεὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Τῷ κοσμητορὶ ἐκάστης τῶν σχολῶν ἀνήκεν ἡ διαχείρισις τῆς χρηματικῆς αὐτῆς περιουσίας, ὡς καὶ ἡ ἐπίβλεψις τῆς διδασκαλίας, καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἐξετάσεων. Παρ' ἐκάστῳ κοσμητορὶ ὑπῆρχε τὸ ἐκ καθηγητῶν τῆς σχολῆς ἀποτελούμενον συμβούλιον (consilium), ὑπερ συνέπραττε μετ' αὐτοῦ πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων τῆς σχολῆς.

Ἀντιπρόσωπος καὶ ἀνώτατος λειτουργὸς τοῦ σωματείου τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ἀποτελουμένου ἐκ τῶν τεσσάρων σχολῶν μετὰ τῶν οικείων καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν, ἦν ὁ Πρύτανις Rector, ὅστις ἀπὸ τῆς 15 ἑκατονταετηρίδος προσέλαβε τὸν τίτλον τοῦ Magnificus.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Πρύτανις ἐξελέγετο ἀνὰ πᾶσαν τριμηνίαν ὑπὸ μόνων τῶν καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1393 ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ ἐγένετο καθ' ἑξαμηνίαν ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῶν τριῶν ἀνωτέρων σχολῶν, ἧτοι τῆς θεολογικῆς, τῆς νομικῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν διδασκάλων (magistri) τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1522 ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Λουδοβίκου Ε' ἀπεφασίσθη ὅπως ἐφεξῆς ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πρυτάνεως γίνεταί κατ' ἔτος.

¹) Ἡ λέξις *Facultas* κυρίως δηλοῖ τὴν ἰκανότητά πρὸς διδασκαλίαν (*facultas docendi*), κατ' ἐπέκτασιν ἐδήλου τὸ σύνολον τῶν διδασκόμενων μαθημάτων τῶν ἀποτελούντων κλάδον τινὰ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ μεταφορικῶς τὸ σύνολον τῶν διδασκόντων τὰ μαθήματα ταῦτα.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Πρυτάνεως διεκρίνοντο εἰς ἀστυνομικά, δικαστικά, καὶ διαχειριστικά.

Ὁ Πρύτανις ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἐγγραφῆς καὶ ὀρκίσεως τῶν φοιτητῶν ὡς καὶ τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκόντων. Εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τῶν προσαρτημάτων τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἦσκει δικαστικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν κληρικῶν τῶν ὑπαγομένων τῷ Πανεπιστημίῳ. Τὰ βαρύτερα ἐκ τῶν παραπτωμάτων ἐδικάζοντο ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν.

Τῷ πρυτάνει προσῆκεν ἡ φροντίς περὶ τῆς τακτικῆς εἰσπράξεως τῶν καταβλητέων τελῶν καὶ τῶν χρηματικῶν ποινῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς διαχείρισεως τῆς πανεπιστημιακῆς περιουσίας. Πᾶσα δαπάνη ἔδει νὰ ψηφισθῆ προηγουμένως ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν, ἐνός δὲ μόνου φορινίου ἐδικαιούτο ν' ἀποφασίσῃ μόνος τὴν διάθεσιν.

Ὡς ἀντιπροσωπεύων τὸ Πανεπιστήμιον ἀπήλαυεν ἐξαιρετικῶν τιμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς προηγείτο αὐτοῦ κλητῆρ φέρων σκῆπτρον, ὅπερ ἦν τὸ σύμβολον τοῦ Πρυτανικοῦ ἀξιώματος. Αὐτῷ ἦν διαπεπιστευμένη καὶ ἡ μεγάλη σφραγὶς τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τοῦ Πανεπιστημίου ὀριστικῶς ἀποφικνομένην ἐφ' ὅλων τῶν ὑποθέσεων καὶ ἧς αἱ ἀποφάσεις εἶχον ἰσχὺν νόμου, ἀπετέλει τὸ συνέδριον τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν τῶν τεσσάρων σχολῶν. Ὑπαρχούσης διαφωνίας ἐπὶ τινος ζητήματος, πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως προέβαινον εἰς ψηφοφορίαν, ἧτις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγένετο κατὰ σχολὰς, μεταγενεστέρως δὲ ὑφ' ἐκάστου τῶν καθηγητῶν προσωπικῶς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνίοτε αἱ συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις ἐνεκα τοῦ πολυαριθμοῦ τῶν μελῶν καθίσταντο λίαν θορυβώδεις καὶ δυσχερεῖς, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέγηται ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν ἐπιτροπὴ ἀντιπροσωπεύουσα αὐτοὺς καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῶν διασκεπτομένη καὶ ἀποφασίζουσα περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἀποτελούσης τὸ διοικητικὸν συμβούλιον (consilium) τοῦ Πανεπιστημίου παρήχθη ἡ Ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος.

Διδασκαλία ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις. — Δοκιμασία καὶ βαθμολόγησις τῶν δοκιμασθέντων.

Κατὰ τὰς νῦν ἐπικρατούσας ιδέας τελικὸς προορισμὸς τῶν διαφόρων τῆς ἐπιστήμης κλάδων ἐστὶν ἡ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐρευνῆς πρόοδος ἐν τῇ διαγνώσει τῶν ἐπιστημονικῶν ζητημάτων καὶ θεωριῶν, καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ τελειοποίησις τῶν περὶ αὐτῶν γνώσεων. Ὁ τοιοῦτος προορισμὸς τῶν ἐπιστημῶν ἦν πάντη ἄγνωστος κατὰ τὴν Π' καὶ ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα

ὅτε συνέστη τὸ ἐν Ἐιδελβέργῃ Πανεπιστήμιον. Ὁ κύκλος τῶν γνώσεων ἐκάστης ἐπιστήμης περὶορίζετο ἐντὸς διαγεγραμμένων ὁρίων, ἐν οἷς ἐφρόνουν ὅτι ἐμπεριέχοντα τὰ ἀξιώματα αὐτῆς ἐν πληρεῖ τελειότητι καὶ ἀπετέλουσαν δόγματα πίστεως, οὐ μόνον ἐν τῇ θεολογίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νομικῇ καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ.

Καὶ ἐν Ἐιδελβέργῃ ἡ διδασκαλία κατ' ἀρχὰς ἐκυμαίνεται μετὰ τῶν δύο αἱρέσεων, τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας, ἧτοι τῆς τῶν πραγματικῶν, ὑποστηρίζοντων ὅτι αἱ γενικαὶ ιδέαι προὐπάρχουσι τῆς ἀνθρωπίνης διαγνώσεως καὶ ἀντιλήψεως ἐξ ἑαυτῶν αὐτοτελῆ καὶ ἀυθόπαρκτον ὑπόστασιν, καὶ τῆς τῶν ὀνοματικῶν ὅτινες διίστάμενοι πρὸς τοὺς πραγματικοὺς ἐφρόνουν ὅτι μόνον αἱ ιδέαι, αἱ εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ἀνθρώπου ὑποκείμεναι ἔχουσι πραγματικὴν ὑπόστασιν, αἱ δὲ ιδέαι τῶν πραγματικῶν κατ' ὄνομα μόνον ὑπάρχουσι. Ὁ Μαρσίλιος ὁ πρῶτος ἰδρυτῆς τοῦ ἐν Ἐιδελβέργῃ Πανεπιστημίου ἦν ὁπαδὸς τῆς αἱρέσεως τῶν ὀνοματικῶν, ἧτις ἐπεκράτησεν ἐπὶ τινὰς δεκαετηρίδας ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ δὲ σύστημα αὐτοῦ ἐπεκαλεῖτο *via nova* ἢ *via Marsiliana*.

Αἱ περὶ τὰς ἐπιστήμας συνίσταντο εἰς τὴν καθ' ὑπαγόρευσιν ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος ἀντιγραφὴν τοῦ κειμένου τοῦ μαθήματος καὶ τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἀνάλυσιν αὐτοῦ (*lectio*), ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἀσκησιν τῶν φοιτητῶν εἰς διαλεκτικὰς συζητήσεις. Αἱ παραδόσεις ἐγένοντο ἢ ὑπὸ τῶν ἐμίσθων καθηγητῶν (*lectiones ordinariae, formales*) ἢ ὑπὸ τῶν ἀμισθων κεκτημένων ἀπλῶς τὸ δικαίωμα τοῦ διδάσκειν (*lectiones extraordinariae*). Πρὸ πάντων ἀπησχόλουσαν τοὺς φοιτητὰς αἱ διαλεκτικαὶ ἀσκήσεις καὶ συζητήσεις (*disputationes*), ὧν σκοπὸς ἦν ἡ ὑπεράσπισις τῶν ἐπιστημονικῶν δογμάτων κατὰ πάσης ἀντιρρήσεως. Αἱ τοιαῦται συζητήσεις ἐγένοντο ἰδίως ἐν τῇ φιλοσοφικῇ καὶ τῇ θεολογικῇ σχολῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Βακκαλαρίων ὡς καὶ τῶν λοιπῶν φοιτητῶν. Κατ' ἔτος δὲ ἐτελεῖτο ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κοσμητορὸς καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πρυτάνεως, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν ὅλων τῶν σχολῶν, ἡ γενικὴ διαλεκτικὴ συζήτησις ἐπικαλουμένη *disputatio de quolibet* ἢ *disputatio cyclica*, ἧτις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς συνεκέντρον τὸ ἐνδιαφέρον ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἢ συζητήσεις αὐτὴ διεξήγετο μετὰ τῶν ἐκ τῶν διδασκάλων (*Magistri*) τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὅστις ἐπὶ τούτῳ ἐξελέγετο κατ' ἔτος, καὶ τῶν λοιπῶν διδασκάλων καὶ διδασκτῶρων ὅτινες προέτεινον τὰς ἀντιρρήσεις αὐτῶν κατὰ τῶν ὑφ' ἐκείνου ὁρισθέντων θεμάτων. Σκοπὸς τοῦ διαλεκτικοῦ ἀγῶνος, παρατεινομένου ἐνίοτε ἐφ'

ὅλην δεκαπενθήμεριαν, ἦν οὐχὶ ἡ ὑποστήριξις νέων καὶ πρωτοτύπων ἐπιστημονικῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλ' ἡ ἀπλή ἐπίδειξις διαλεκτικῆς ἰκανότητος καὶ ἐτοιμότητος ἐν τῇ ἀντικρούσει τῶν προτεινομένων ἀντιρρήσεων. Τὸν ἐπίλογον τῆς σοβαρᾶς καὶ πεισματώδους ταύτης πνευματικῆς διαμάχης ἀπετέλει ἡ χάριν ψυχαγωγίας ἐπακολουθοῦσα ἐλευθέρᾳ καὶ ἀκανόνιστος συζήτησις ἐπὶ διαφόρων ἀστείων καὶ κωμικῶν θεμάτων, ἧς καὶ οἱ βακκαλάριοι συμμετεῖχον καὶ καθ' ἣν οἱ ἐρίζοντες ἡμιλιόντο διὰ τῆς εἰρωνίας καὶ τοῦ σαρκασμοῦ νὰ καταπολεμήσωσι τοὺς ἑαυτῶν ἀντιπάλους παρεκτρεπόμενοι ἐνίοτε εἰς ἀκύμψους καὶ βαναύσους βωμολοχίας ἀς τὸ ἀκατέργαστον καὶ ἡ σκαϊότης τῶν ἡθῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠνείχοντο.

Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἀπενέμοντο εἰς τοὺς φοιτητὰς μετὰ προηγουμένην ἐπιτυχῆ δοκιμασίαν. Ἡ ἐπίσημος δὲ ἀναγόρευσις εἰς τὸν βαθμὸν οὐ ἐκρίθησαν ἀξίωσι ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν καθηγητῶν ἐπιτροπῆς, ἣν ἀποκλειστικὸν τοῦ Πάπα προνόμιον, οὐ ἡ ἀσκήσις ἀντίθετο συνήθως ἢ τῷ ἐν πόλει ἐνθα ὑπῆρχε τὸ Πανεπιστήμιον ἐδρεύοντι ἐπισκόπῳ, ἢ τινι τῶν γειτνιαζουσῶν πόλεων, ἐφερε δὲ οὗτος τὸν τίτλον τοῦ Καγκελάριου τοῦ Πανεπιστημίου. Ὅσάκις ὁ Καγκελάριος δὲν ἦν συγχρόνως καὶ καθηγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἡ ἐνεκα ὑποθέσεων ἠναγκάζετο ν' ἀποδημήσῃ ἐκ τῆς ἐπισκοπικῆς ἐδρας, ἀνέθετε τὸ δικαίωμα τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀκαδημαϊκῶν βαθμῶν τινὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων καὶ μάλλον διακεκριμένων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις ἐκαλεῖτο *Vice cancellarius generalis*, βαθμηδὸν δὲ ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦ χορηγεῖν τὴν τοιαύτην ἐντολήν τῷ Δεκάκῳ τῆς σχολῆς, ὅστις ἀνέλαβε προϊόντος τοῦ χρόνου ὀριστικῶς τὸ δικαίωμα τῆς ἀναγορεύσεως τῶν ὑποψηφίων εἰς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς βαθμούς.

Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἐν ἐκάστη σχολῇ εἶχον διαφορὰν σημασίαν ἀναλόγως τῆς τάξεως ἣν κατεῖχεν αὐτὴ συνεπείᾳ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐν Ἐιδελβέργῃ πανεπιστημίου δὲν ὑπῆρχον προπαιδευτικὰ σχολεῖα πρὸς παρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, διὸ ἕκαστος οἷας δὴ ποτε ἡλικίας καὶ μαθησεως ἠδύνατο νὰ καταταχθῆ μετὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἄλλ' οἱ στερούμενοι τῶν γνώσεων τῶν ἀπαραιτητῶν πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων οἷας δὴ ποτε ἐπιστήμης κατετάσσοντο ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἧτις ἐκαλεῖτο *Facultas artium*, διότι ἐδίδασκοντο ἐν αὐτῇ αἱ ἐπτά ἐλευθέραι τέχναι (*artes liberales*), αἱ τρεῖς αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ *Trivium*, ἧτοι ἡ γραμματικὴ, ἡ ῥητορικὴ καὶ

ἡ διαλεκτικὴ, καὶ αἱ τέσσαρες τοῦ Quatri-
vium, ἤτοι ἡ ἀριθμητικὴ, ἡ φυσικὴ, ἡ γεωμε-
τρία καὶ ἀστρονομία. Ἐν τῇ διαλεκτικῇ περι-
λαμβάνετο ἡ διδασκαλία τῆς λογικῆς, τῆς ἡ-
θικῆς καὶ τῆς μεταφυσικῆς. Ἐν γένει ἡ φιλοσο-
φικὴ σχολή, ἐκτὸς τῆς εἰδικῆς μορφώσεως τῶν
ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ φιλοσο-
φίαν ἀσχολουμένων, ἐπέδωκε συγχρόνως καὶ
τὴν προπαρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ ἐπιδο-
θῶσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν,
ἐχρησίμευεν ὡς προπαιδευτικὴ σχολὴ καὶ κα-
τεῖχε τὴν πρώτην βαθμίδα ἐν τῇ κλίμακι τῶν
πανεπιστημιακῶν σπουδῶν.

Μετὰ διετὴ ἀπὸ τῆς κατατάξεως ἀκρόασιν
ὁ φοιτητὴς ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς ἐξέτασιν
ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς τῶν διδασκάλων τῆς
φιλοσοφικῆς σχολῆς ἐπιτροπῆς προεδρευομένης
ὑπὸ τοῦ Κοσμητοροῦ, καὶ ἐὰν εὐδοκίμως τὰς
ἐξετάσεις ὑφίστατο ἀνηγορεύετο Βακκαλάριος
Baccalarius¹⁾.

Ὁ Βακκαλάριος μετὰ διετὴ φοίτησιν ὑπε-
βάλλετο εἰς νέαν ἐξέτασιν ὅπως τύχη τοῦ βαθ-
μοῦ τοῦ προλύτου (licentiat), μετὰ παρέ-
λευσιν δὲ ἑτέρας διετίας ἠδύνατο νὰ τύχη τοῦ
βαθμοῦ τοῦ διδασκάλου τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν
(Magister artium).

Ἀμέσως μετὰ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἤρχετο
ἡ ἰατρικὴ, ἣτις ὡς εἴρηται συνέστη ἐν ἔτει 1390,
ἀλλ' ἐπὶ μίαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα εἶχεν ἕνα
καὶ μόνον καθηγητὴν καὶ αὐτὸν κληρικόν. Κα-
τὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1482 διωρίσθη καὶ δεύτερος
κοσμικὸς καθηγητὴς ἐναντίον τῶν σφοδρῶν δια-
μαρτυρήσεων τῶν ἄλλων καθηγητῶν τοῦ Πανε-
πιστημίου ἐπιμενόντων ὅπως διατηρήσῃσιν ἀ-
καλλοίωτον τὸν ἐκκλησιαστικὸν τοῦ ἰδρύματος
χαρακτήρα. Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας δὲ Λουδοβίκου
Ε' (1522) διωρίσθη καὶ τρίτος καθηγητὴς.

Ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ ἡ διδασκαλία συνί-
στατο εἰς ἀπλὴν ἐρμηνείαν τῶν συγγραμμάτων
τοῦ Ἀβουκρήννα, τοῦ Ἰπποκράτους καὶ τοῦ Γα-
ληνοῦ. Ὁ ἐπὶ διετίαν ἢ τριετίαν διακούσας τὰ
μαθήματα καὶ ὑποστὰς τὴν νόμιμον δοκιμασίαν
ἀνηγορεύετο Βακκαλάριος, ὁ δὲ βαθμὸς τοῦ δι-
δάκτορος ἀπενέμετο μετὰ τετραετὴ ἢ ἐξαετὴ
φοίτησιν.

Ἐπισημοτέρως ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις τῆς ἰα-
τρικῆς σχολῆς ἦν ἡ νομικὴ, διότι καὶ ἡ διδα-

1) Ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Baccalarius ἐση-
ματίσθη ἡ λέξις Baccalaureus, ἀν καὶ οὐδεμία χρῆσις
δακνῶν γίνετο κατὰ τὴν ἀπονομῆν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ
τούτου βαθμοῦ. Ἡ προσωνομυία baccalarius (bache-
lier) ἡ δεδομένη εἰς τὸν ὑποστάντα τὴν πρώτην ἐξε-
τασιν φοιτητὴν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν προσωνομυίαν τῶν
εὐγενῶν τῶν προσλαμβανομένων ἐν τῇ ἀκολοθίᾳ τῶν
Φουδαρχῶν ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ λόγιον «Pour un
signe de deux beaux yeux il n'est rien qui ne fas-
sent les seigneurs et bacheliers.»

σκαλία ἐν αὐτῇ ἦν πληρεστέρα καὶ εἰς τοὺς
σπουδάσαντας αὐτὴν εὐρύτερον διηνοίγετο στά-
διον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πολιτείας, τῆς ἐκκλη-
σίας καὶ τοῦ ἡγεμόνος. Ἡ διδασκαλία κατ' ἀρ-
χὰς περιστρέφετο εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ κανο-
νικοῦ καὶ τοῦ ἀστικού δικαίου. Ἀλλὰ τὸ μὲν
κανονικὸν δίκαιον ἐδιδάσκετο ὑπὸ τριῶν καθη-
γητῶν, τὸ δὲ ἀστικὸν περιωρίζετο εἰς μόνην
τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Κώδικος καὶ ἐδιδάσκετο
ὑπ' ἑνὸς μόνου καθηγητοῦ.

Ἐπὶ Φρειδερίκου Α' (1453) διωρίσθη προλύ-
της τις τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς πρὸς ἐρμηνείαν
τῶν Εἰσηγήσεων, κατὰ πρῶτον δὲ ἐπὶ Φιλίπ-
που ἐν ἔτει 1498 διωρίσθη καὶ τρίτος καθηγη-
τὴς ὁ Ἰωάννης ὁ ἐκ Dalheim πρὸς διδασκα-
λίαν τῶν Πανδεκτῶν.

Ὅπως καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις σχολαῖς οὕτω
καὶ ἐν τῇ νομικῇ οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἦσαν
ὁ τοῦ Βακκαλαρίου, ὁ τοῦ προλύτου, καὶ ὁ
τοῦ διδάκτορος. Ἴνα προσέλθῃ τις εἰς τὰς
πρώτας ἐξετάσεις τοῦ βακκαλαρίου ἀπαιτεῖτο
κατ' ἀρχὰς μὲν τετραετής, εἶτα δὲ τριετής
φοίτησις. Ὁ Βακκαλάριος μετὰ διετὴ ἀκρόασιν
ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ
προλύτου, ὁ δὲ προλύτης μετὰ παρέλευσιν ἐξα-
μηνίως ἠδύνατο ἐπισήμως ν' ἀναγορευθῇ δι-
δάκτωρ.

Τὴν ἀνωτάτην θέσιν μεταξύ τῶν σχολῶν τοῦ
Πανεπιστημίου κατεῖχε ἡ θεολογικὴ σχολή.
Ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῆς θεολογίας
παρατεινομένης ἐφ' ὄλην δωδεκαετιαν, ἦν ἡ ἐρ-
μηνεία τῶν ἱερῶν Γραφῶν (sacra pagina) του-
τέστι τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, ἡ εἰσα-
γωγή εἰς τὴν δογματικὴν, καὶ ἡ ἄσκησις εἰς
τὴν ὁμιλητικὴν.

Ὁ φοιτητὴς τῆς θεολογίας κατὰ πρῶτον
μετὰ πενταετὴ ἀκρόασιν καὶ ἄσκησιν εἰς τοὺς
διαφόρους κλάδους τῆς θεολογίας ἠδύνατο νὰ λά-
βῃ τὸν βαθμὸν τοῦ Βακκαλαρίου μετὰ διετίαν τὸν
βαθμὸν τοῦ προλύτου, ἀφοῦ προηγουμένως μετὰ
πολλῆς ἐπιμελείας ἐπέδιδετο εἰς τὴν μελέτην
τῶν ἔργων τῶν ἐπισημοτέρων θεολόγων. Εἰς
τὸν βαθμὸν τοῦ διδάκτορος προήγετο ἀφοῦ ὑ-
πεβάλλετο εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους διαλεκτικὰς
συζητήσεις, ὧν συμμετεῖχον οἱ τῆς θεολογίας
βακκαλάριοι καὶ προλύται.

Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὑπῆρξεν ὁ ἀρχικὸς διορ-
γανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐιδικῆς ἐργασίας
φέροντος ἅπαντα τὰ χαρακτηριστικὰ ἰδρύματος
ἐντελῶς ἐκκλησιαστικοῦ· διὸ ὡς εἶδομεν, μετὰ δυσ-
κολίας ἐγένετο ἀποδεκτὸς ὁ διορισμὸς κοσμικοῦ
καθηγητοῦ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ, ἀπηγορεύετο
δὲ αὐστηρῶς ἡ ἐκλογὴ ἐγγάμου Πρυτάνεως καὶ
μόλις ἐπὶ Φρειδερίκου Β' ἐν ἔτει 1550 ἐξελέχθη
ἐγγαμὸς Πρυτάνης ὁ τῶν μαθηματικῶν καθη-
γητῆς Ἰάκωβος Κούριος. Τὸ Πανεπιστήμιον ἐ-

χρησίμευεν οὐ μόνον πρὸς καλλιέργειαν τῶν δια-
φόρων τῆς ἐπιστήμης κλάδων, ἀλλὰ συνάμα
καὶ ὡς προπαιδευτικὸν σχολεῖον, εἰς ὃ καὶ ἄ-
νηθοι ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς φοιτηταί.
Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1464 ἀπηγορεύθη ἡ ἐγ-
γραφή τῶν μὴ συμπληρωσάντων τὸ 14 τῆς
ἡλικίας, ἐπὶ 160 δ' ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ
δὲν ὑπῆρχον προπαιδευτικὰ σχολεῖα πρὸς πα-
ρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς
αὐτό.

(Ἔπεται συνέχεια)

K. Ν. ΚΩΣΤΗΣ.

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Μυθιστορία ἠλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

ΙΓ'.

Ἡ Πετροῦλα.

Τρεῖς ἡμέραι παρήλθον.

Ἡμέραν τινὰ μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ κυρία
Δυχαμὲλ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς περιεπάτου ἐν τῷ
κῆπῳ τοῦ Βλινύ. Ὁ κῆπος οὗτος, φυτευμένος
ὡς εἴπομεν, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν μέθοδον, καὶ
διατεμνόμενος ὑπὸ λοχμῶν καὶ ὑψιδένδρων φυ-
τειῶν, ἐχρησίμευεν ὡς πάρκοσι εἰς τοὺς κατοί-
κους τῶν περιχώρων, οὕτω δὲ βεβαίως εἶχε κα-
τορθώσει ἐσχάτως ἡ Φακινέτα νὰ εἰσχωρήσῃ
μέχρι τοῦ ἀνθῶνος· ἀλλ' ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγά-
τηρ οὐδὲν ἐφοβοῦντο παρὰ τῶν ἐγχωρίων, οἴτι-
νες τὰς ἐλάτρευον.

Καίτοι τὰ δένδρα μὴ κλαδεύομενα παρίστων
ὄψιν παρθένου δάσους, δενδροστοιχίαι τινὲς συν-
ετηροῦντο ἐπιμελῶς, αἱ δὲ δύο κυρίαί, σκεπόμε-
ναι ὑπὸ μεγάλων ἀχυρίνων πετάσων, εἰσεχώ-
ρησαν εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, γραφικωτάτην καὶ σύ-
σκιον. Ἀλλως δὲ λευκά τινὰ νέφη, στίζοντα
τὸν οὐρανόν, παρήρχοντό που καὶ που πρὸ τοῦ
δίσκου τοῦ ἡλίου καὶ ἐμετρίαζον τὰς φλόγας
του.

Ἐφοβοῦντο προδήλως τὴν ἐν τῷ πύργῳ κα-
τασκοπεῖαν, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν
ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν μόναι, ἐλάλουν ζωηρότατα
καίτοι ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Ἡ Ἀδριανὴ, τοσοῦτον
δειλὴ καὶ ἐπιφυλακτικὴ συνήθως, ὠμίλει μετ' εὐ-
σταθείας, καὶ ἡ ἐκπληξίς ἦν ἐξέφραζεν ἡ μορ-
φὴ τῆς Κ. Δυχαμὲλ ἐμαρτύρει, ὅτι ἡ μήτηρ ἀ-
νεκάλυπτε παρὰ τῇ θυγατρὶ τῆς προτερήματα
ὧν οὐδὲ καὶ ὑπώπτειε τὴν ὑπαρξίν.

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀληθῶς ἡ Ἀδρια-
νὴ εἶχε ζῆσει τὴν ἡρεμον ἐκείνην καὶ ἀδρανῆ
ζωὴν, ἣν διάγουσι συνήθως αἱ εὐγενεῖς καὶ
πλοῦσαι νεάνιδες, αἱ ὑπὸ τῆς οἰκογενεῖας αὐτῶν

λατρουόμεναι. Ἄλλοι πάντοτε ἐσκέπτοντο καὶ
ἐνήργουν ἀντ' αὐτῆς. Ὁ πατήρ τῆς ἦτο τῇ ἀ-
ληθείᾳ ὀλίγον δεσποτικός· ἀλλ' ἡ μήτηρ τῆς,
ἀγαθὴ καὶ ἐπιεικής, οὐδέποτε τὴν δυσηρέσσει.
Ἔρχιζε δὲ νῦν ἡ Ἀδριανὴ νὰ αισθάνεται, ὅτι
ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς τῆς ἔλειπε πλέον
ἡ διεύθυνσις, καὶ ὅτι ἡ ἀδυναμία τῆς κυρίας
Δυχαμὲλ ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκθέσῃ εἰς κινδύνους.
Διὰ τοῦτο ὁ ἀληθὴς αὐτῆς χαρακτήρ, ὅστις
δὲν εἶχεν ἐτι λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐκδηλωθῇ, ἐ-
μαρτύρει αἴφνης πρωτοφανῆ δύναμιν, ἀναπτύ-
χθεις ἴσως καὶ ὑπὸ τινων προσφάτων γεγονότων.

— Ἀγαπητὴ μου μητέρα, ἔλεγεν εὐτόλμως,
σοῦ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν εἴμποροῦμεν πλέον
νὰ μείνωμεν ἐδῶ περισσότερον. Ἡ θέσις μας εἰς
αὐτὴν τὴν οἰκίαν καταστᾶ ἀφόρητος, καὶ πρέ-
πει νὰ εὐρωμεν ἐν ἄλλο καταφύγιον, ἢ εἰς Βω-
βραὶ ἢ ἄλλου... Δὲν ἐπιφορτίζεις τὸν Κ.
Πεῖρὲν νὰ μας εὕρῃ κανέν;

— Βέβαια, κόρη μου, ἀλλ' εἶνε ἡμέραι τόρα
ποῦ δὲν εἶδομεν τὸν Κ. Πεῖρὲν. Εἶναι ἀπὸν νο-
μιζῶ. Ἐπειτα φοβοῦμαι μήπως ἡ βιαστικὴ μας
ἀναχώρησις δυσαρεστήσῃ τὸν θεόν σου.

— ὦ! ὁ θεὸς μου, ἀσχολημένος εἰς τὰς ὑπο-
θέσεις του, θὰ μᾶς κρατήσῃ, ἀν μᾶς κρατήσῃ,
μόνον ἀπὸ φιλοφροσύνην, ἢ ἀπὸ κανέν προσωπι-
κόν συμφέρον. Ὡς πρὸς τὸν Ἐκτορα, δὲν βλέπω
τὴν ὥραν νὰ εὐρεθῶ ὑπὸ ἄλλην στέγην ἢ αὐ-
τός.

— Ἐν τούτοις τόρα δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν
νὰ σ' ἐνοχλῇ· εἶμαι πάντοτε μαζί σου.

— Δὲν βλέπεις τί μελαγχολικὸν ἦθος ὑπο-
κρίνεται ἐμπρὸς μου, τί βλέμματα μοῦ ῥίπτει
πότε ἱκετευτικὰ καὶ πότε ἀπειλητικά; Ὅσάκις
εὕρῃ ἀφορμὴν μοῦ ψιθυρίζει μίαν λέξιν ἢ ὅποια
μὲ ἐρεθίζει ἢ μὲ ταραττει. Δὲν παρετήρησας, ὅ-
τι τόρα πρὸ τινων ἡμερῶν ἔχει πάντοτε ἐπιδει-
κτικῶς ἐν βεθόλβερ εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ φορέμα-
τός του, καὶ κάμνει πάντοτε νὰ τὸ παρατηρῶ
ὁσάκις τοῦ δίδω τὸν βραχίονα;

— Βεθόλβερ! Παναγία μου! Καὶ νομίζεις
Ἀδριανὴ ὅτι εἶνε ἰκανὸς νὰ...

— Καλὴ δὲν βαρύνεσαι, μητέρα! Εἶνε κω-
μῳδία ὄλ' αὐτά! Ἀλλὰ τὸ καλλίτερον εἶνε ν'
ἀποσυρθῶμεν. Δὲν εἴμεθα ἐδῶ ὡς αἰχμάλωτοι;
Ἀφ' οὔτου ὁ κύριος Νοὐλ ἔπαθε τὸ σοβαρὸν ἐ-
κεῖνο δυστύχημα, οὔτε νὰ τὸν ἰδοῦμεν ὑπήγα-
μεν, οὔτ' ἐστείλαρεν νὰ ἐρωτήσωμεν. Ὅσάκις ἡ-
θελήσαμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς Βωβραὶ, πότε ἡ ἀ-
μαξὰ εἶχε σταλῆ νὰ διορθωθῇ, πότε τὸ ἄλογον
ἦτο ἀβῶστον... ξεῦρω καὶ ἐγώ; Ἡ φαινομέ-
να αὐτὴ ἀδιαφορία μας πρὸς τοὺς δυστυχεῖς
ἐκείνους τραυματίας δὲν εἶνε ἀσυγχώρητος;

— Ἀλήθεια, κόρη μου· ἀλλ' ὁ Λοβεδύ, ὁ
ὅποιος γνωρίζει τὸν κόσμον, λέγει ὅτι δὲν εἶνε
πρέπον...

— Δέν πρόκειται περί τοῦ πρέποντος, ὅπως τὸ ἔννοεῖ ὁ θεός μου, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ σκοποὺς τοὺς ὁποῖους δέν τολμῶ νὰ ἐξιχνιάσω...

Ἐνῶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ συνωμίλου οὕτω, ἐλαφρὸς τις θρούς ἠκούσθη πλησίον, ἐν-τός τοῦ φυλλώματος, καὶ τις ἐξεληθὼν αἴφνης τῆς λόχμης εὐρέθη ἐνώπιόν των. Ἔστησαν ἀμφοτέραι φοβηθεῖσαι· ἀλλὰ ταχέως ἀνεθάρρησαν, ἀναγνωρίσασαι τὴν Πετροῦλαν Γριβέ, θυγατέρα τοῦ ὁδοστάτου.

Ἡ Πετροῦλα, ἣν εἶδομεν ἤδη, ἦτο χρηστή κόρη, δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ ἐτῶν, ἀγαπωμένη κ' ἐκτιμωμένη παρά πάντων. Ἦτο δροσερὰ μᾶλλον ἢ εὐμορφος, καίτοι συμπαθῆς τὴν φυσιογνωμίαν. Ἀποθανούσης τῆς μητρὸς αὐτῆς πρό τινων ἐτῶν, εἶχεν ἀναλάβει τὴν διεύθυνσιν τοῦ πατρικοῦ οἴκου, καὶ ἀναθρέψει μικρὰν ἀδελφὴν καὶ μικρὸν ἀδελφόν. Τὰ καθήκοντά της δὲ αὐτὰ ἐξεπλήρωσε μετ' ἀφοσιώσεως, λεπτότητος καὶ ζήλου πολλοῦ, δι' ὃ κ' ἐμνημονεύετο ὡς παράδειγμα μεταξύ ὄλων τῶν νεαρῶν χωρικῶν τῶν περιχώρων.

Ἡ κόρη τοῦ ὁδοστάτου ἦτο συνήθως δειλὴ, σιωπηρὰ καὶ πως ἀγρία τὸ ἦθος, τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην ἰδίως τὸ ἦθος αὐτῆς ἐμαρτύρει μεγίστην ἀμνηχανίαν. Καίτοι πρόθεσιν εἶχε νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν μητέρα καὶ τὴν κόρην, δὲν ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ, κ' ἔμεινε εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων, κάτω νεύουσα τοὺς ὀφθαλμούς, κάθιδρον ἔχουσα τὸ μέτωπον καὶ συστρέφουσα διὰ τῶν χειρῶν τὴν ποδιάν της.

Ἡ κυρία Δυχαμέλ εἶπεν εἰς αὐτὴν μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῆ ἀγαθότητος.

— Σὺ εἶσαι Πετροῦλα; δὲν ἤλιπα νὰ σ' εὔρω ἐδῶ. Τί κάμνει ὁ πατέρας σου;

Οἱ συμπαθεῖς οὗτοι λόγοι ἐνεθάρρουν τὴν μικρὰν. Ἦψωσε τὴν κεφαλὴν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐφάνησαν πλήρεις δακρύων.

— Καλὰ εἶνε, κυρία, ἀπήντησε ταπεινῶς. Ἐπικασε πάλιν ἐργασίαν, μολοντί εἶνε ἀκόμη κατάμαυρος ἀπὸ τὸ πείσιμον. Ἀλλ' εἶνε ὑπέλαπτος, βλέπετε, καὶ ἡ κυβέρνησις δὲν χωρατεύει. Δέν θὰ τὸν παύσουν ὁμως διὰ τὰς ἀπουσίας, διότι ὁ ἰατρὸς Βουλλιέ τοῦ ἔδωσε πιστοποιητικὸν ὅτι ἦτον ἄρρωστος.

— Καὶ τὰ ἄλλα θύματα τοῦ δυστυχήματος; διεκοψεν ἡ Ἀδριανή. Ὁ Κύριος Νοέλ πῶς εἶνε;

Ἡ Πετροῦλα ἐπεστράφη ἀποτόμως.

— Ὁ Κύριος Νοέλ; ἐπανέλαθε.

Μετὰ στιγμιαῖον δὲ δισταγμὸν ὑπέλαθεν, ἀποτεινομένη πρὸς τὴν μητέρα μᾶλλον τῆς Ἀδριανῆς.

— Καὶ ὁ Κ. Νοέλ καλλιτέρα εἶνε, καὶ ἀρχίζει νὰ περιπατῆ μέσα εἰς τὴν κάμαραν. Ἄ! ξεῦρετε, κυρία, προσέθηκεν ἐν ἀφελεί ὑπερηφα-

νεῖα, ἐγὼ τὸν ἐπεριποιήθη! Μοῦ ἔδωσε τὴν ἀδειαν νὰ τὸν ξαγρυπνῶ τοῦ ἔδωκα τὸ ζεστόν του, καὶ μοῦ ἔλεγε πάντοτε ἓνα καλὸν λόγον. Τόρα εἶνε μόνον ὁ Γιάννης εἰς τὸ κρεβάτι. ἔχει πάντοτε ζέστη, καὶ λέγει λόγια ποῦ δὲν ἔχουν νόημα. Αὐτὸν τούλάχιστον δέν θὰ ἠμπορέσουν νὰ τὸν φυλακίσουν γρήγορα.

— Νὰ τὸν φυλακίσουν; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ἡ κυρία Δυχαμέλ· τί λέγεις, κόρη μου;

— Πῶς, δέν τὸ ξεῦρετε; τὸ ἔλεγα ἐγώ. δι' αὐτὸ ἠθέλησα νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, μολοντί κανεὶς δέν με ἄφινε, οὔτε ὁ Κ. Νοέλ, οὔτε ὁ πατέρας μου.

— Παναγία μου! τί συμβαίνει; ὑπέλαθεν ἀνίσυχος ἡ Ἀδριανή.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἐξηκολούθησεν ἡ Πετροῦλα, ὡς μὴ ἀκούσασα τὴν ἐρώτησιν αὐτῆν, ἤμουν βεβαία ἐγὼ ὅτι ὅλ' αὐτὰ ἐγίνοντο χωρὶς νὰ τὸ ξεῦρετε, καὶ ἦλθα κατ' εὐθείαν εἰς τὸ Βλινύ. Ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν σταθμὸν ἀπήνησεν τὴν Ἰωσηφίναν, τὴν κόρην τοῦ φύλακος, αὐτὴν ποῦ ὀμιλεῖ τοῦ κυρίου Ἐκτορος. Μοῦ εἶπε ὅτι πηγαίνει συχνὰ περίπατον πρὸς αὐτὸ τὸ μέρος, καὶ νὰ ποῦ εἶχα τὴν τύχην νὰ σᾶς ἀπαντήσω.

Διηγήθη δὲ τότε ὅτι ὁ Κ. Λοβεδὺ εἶχε μεταβῆ πρό τινων ἡμερῶν εἰς Βωβραί, ἐπὶ τῆ προφάσει νὰ ἰδῆ τοὺς ἀσθενεῖς, ὅτι εἶχε ζητήσει παρ' αὐτῶν ἐγγράφα πολῦτιμα καὶ μέγα ποσὸν χρημάτων, τὰ ὅποια ἦσαν εἰς ἐν μυστικὸν κιβώτιον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠμπόρουν ἐκεῖνοι νὰ τοῦ τὰ δώσουν, τοὺς κατεμήνυσεν.

— Ἀπὸ τότε, κυρία, ἐξηκολούθησεν ἡ Πετροῦλα, ἐκατακυράνησεν τὸν Κ. Νοέλ, τὸν πατέρα μου καὶ αὐτὸν τὸν δυστυχῆ Γιάννη. Οἱ χωροφύλακες καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἦσαν καθ' ἡμέραν εἰς τὸ κεφάλι των, καὶ ἀνέκριναν. Τόσον ὥστε ὁ Κ. Νοέλ ἐκιτρινίζει καὶ ὁ πατέρας μου ἐκλαίει. Ἐλεγον ὅτι τοῦ λόγου σας, καλὴ μου κυρία, ἐζητήσατε αὐτὰ τὰ πράγματα ποῦ ἐχάθησαν.

— Ἐγὼ! Παναγία μου! ἐφώνησεν ἡ κυρία Δυχαμέλ. Ἐγὼ δὲν ζητῶ τίποτε, οὔτε ἤξευρα τίποτε ἀπ' ὅλ' αὐτὰ.

— Εἶνε ἀπὸ τὰ συνειθισμένα τοῦ θείου μου Λοβεδύ, εἶπε κατηφῶς ἡ Ἀδριανή. Ἐλπίζω ὁμως, Πετροῦλα, ὅτι τὸν Κ. Νοέλ. καὶ τοὺς φίλους του δέν τοὺς ἐκακομεταχειρίσθησαν.

— Ὁχι ἀκόμη, ἀπήντησεν ἡ μικρὰ Γριβέ, προσποιουμένη πάντοτε ὅτι δέν ἀπετεινέται εἰς τὴν Ἀδριανήν. Ἀλλ' ὁ δικαστὴς εἶπεν, ὅτι ἂν εἴω αὐρίου δέν εὐρεθῆ ἓνα κάποιον χωροφύλακον, ποῦ ἔχει μέσα, φαίνεται, πολλὰς χιλιὰδες, θὰ τοὺς στείλῃ ὅλους εἰς τὴν φυλακὴν.

— Εἰς τὴν φυλακὴν! ὁ Κ. Νοέλ! ἐφώνησεν ἡ Ἀδριανή ἐκτός ἑαυτῆς. Ἀγαπητῆ μου μητέρα, δέν πρέπει νὰ ἀνεχθῆς...

— Βεβαίως δέν θὰ ἀνεχθῶ νὰ καταχρῶνται τοιοῦτοτρόπως τὸ ὄνομά μου. Ἀλλὰ εἶπέ μου, Πετροῦλα, σὲ παρακαλῶ, διατί ὁ πατέρας σου καὶ ὁ Κ. Νοέλ δέν μᾶς εἰδοποίησαν προηγουμένως;

— Δέν ἤρχεσθε εἰς τὴν Βωβραί, κ' ἔλεγον ὅτι ἠξεύρετε τί συμβαίνει. δι' αὐτὸ ὁ Κ. Νοέλ, ὁ ὁποῖος εἶνε ὑπερήφανος, δέν ἠθέλησε νὰ φανῆ ὅτι σᾶς ζητεῖ χάριν, κ' ἔλεγε μάλιστα: «Ἄφου μὲ νομίζουν ἔνοχον, δέν καταδέχομαι κἄν νὰ δικαιολογηθῶ. ἄς μὲ κάμουν ὅτι θέλουν.» Καὶ μᾶς ἐμπόδισε νὰ σᾶς ἰδοῦμεν. Ἐγὼ ὁμως ὑποπεύθηκα ὅτι ἐκεῖνος ὁ γονδρὸς κύριος, ὁ παρισινός, ἔχει τὸ χέρι του εἰς ὅλα αὐτὰ, καὶ δι' αὐτὸ ἦλθα. Ἄν τὸ μάθῃ ὁ Κ. Νοέλ, θὰ θυμώσῃ, εἶμαι βεβαία· προσέθηκε στενάζουσα.

— Ἐκαμες καλά, Πετροῦλα, ὑπέλαθεν ἡ Ἀδριανή εὐτόλμως, καὶ ἡ μητέρα μου ἔννοεῖ πολὺ καλὰ τὴν δικαίαν ὑπερηφάνειαν τοῦ Κυρίου Νοέλ. Αὐτὸ δὲ ἔμεινε, ὕστερα ἀπὸ τὰς τῶσας ἐκδουλεύσεις του, νὰ συμμερισθῶμεν καὶ πρὸς στιγμὴν τὰς ἀνοήτους αὐτὰς ὑποψίας... Λοιπόν, ἀγαπητῆ μου μητέρα... ὁ καιρὸς εἶπείγει... τί ἀποφασίζεις;

— Ἠξεύρω κ' ἐγὼ, κόρη μου! Πρέπει νὰ σκεφθοῦμεν, νὰ εὔρωμεν τρόπον...

— Τί νὰ σκεφθοῦμεν... Μήπως δέν ἠξεύρομεν ὅ,τι πρέπει. Ἐγὼ λέγω ν' ἀναχωρήσωμεν εὐθύς εἰς τὴν πόλιν. Νὰ ἰδοῦμεν τὸν κύριον Περρὲν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπέστρεψε τόρα, ἔπειτα τὰς ἀρχάς τῆς Βωβραί, καὶ νὰ μὴ παραμελήσωμεν τίποτε, ἕως ὅτου ἐξασφαλίσωμεν ἐντελῶς... τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς ὁποῖους ἔχομεν τῶσας ὑποχρεώσεις.

— Ἄς εἶνε, κόρη μου. Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν, ἔστω καὶ μὲ ἀμάξι ἀγροτικόν, τὸ ὁποῖον νὰ ἐνοικιάσωμεν... Εὐχαριστῶ, κορίτσι μου, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Δυχαμέλ, στρεφόμενη πρὸς τὴν Πετροῦλαν. Καλὰ ἐκαμες νὰ ἐλθῆς νὰ μᾶς ἰδῆς. Τόρα ἠμπορεῖς νὰ εἰπῆς τοῦ πατρὸς σου ὅτι δέν ἔχει πλέον τίποτε νὰ φοβηθῆ.

— Εὐθύς ἀμέσως... εἶν' ἐκεῖ κάτω κ' ἐργάζε-ται εἰς τὸν μεγάλον δρόμον.

Καὶ προσκλίνας ἀπεμακρύνετο, ὅτε ἡ κυρία Δυχαμέλ τῆ εἶπε:

— Ποῦ πηγαίνεις ἀπ' ἐκεῖ; Δέν εἶνε ὁ δρόμος σου.

— Τὸ ξεῦρω κυρία... ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἠμπορεῖ ν' ἀπαντήσω αὐτὴν τὴν Ἰωσηφίναν, καὶ δέν ἔχω ὄρεξιν νὰ τὴν ἰδῶ.

— Διατί, κόρη μου;

— Φλυκαροῦν, βλέπετε, εἰς τὴν πόλιν ὅτι ὀμιλεῖ με τὸν νέον κύριον τὸν παρισινόν... Μὴν εἰπῆτε ὁμως σᾶς παρακαλῶ, τοῦ Κ. Νοέλ ὅτι μὲ εἶδατε...

Καὶ ἀνεχώρησεν ὑπὸ τὰ δένδρα.

Ὅτε ἡ Πετροῦλα ἐξεστόμισε τὰς ἀφελεῖς της ἀποκαλύψεις περὶ τῆς Ἰωσηφίνας καὶ τοῦ Ἐκτορος, ἡ κυρία Δυχαμέλ ἐθεώρησε τὴν θυγατέρα της. Ἀλλ' ἡ Ἀδριανή, ἥτις δέν εἶχε προσέξει ἐν τῇ ταραχῇ της, εἶπεν ἀδημονούσα:

— Πηγαίνωμεν, πηγαίνωμεν, μητέρα· τί περιμένωμεν;

Διερχόμενοι τὸν ἀνθῶνα, εὐρέθησαν ἀντιμέτωποι τοῦ Κ. Λοβεδύ, ὅστις ἐφαίνετο κατασκοπεύων αὐτάς. Ἡ κυρία Δυχαμέλ, ἀφου ταπεινῆ τῇ φωνῇ ἀντήλλαξε λέξεις τινὰς μετὰ τῆς Ἀδριανῆς, ἐπλησίασεν αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε:

— Λοβεδύ, ἔχομεν ἀνάγκη ἀμάξης, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Βωβραί, ἐγὼ καὶ ἡ κόρη μου.

— Ἐξαίρετα, ἀγαπητῆ μου Λουίζα. Δέν εἶσθε κυρία ἐδῶ; Ὅθ' διατάξω νὰ ζεύξουν ἀμέσως. Ὅθ' μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς συνοδεύσω;

— Ὅθ' ἦτο κατάχρησις τῆς ὑπομονῆς σας, διότι ἔχομεν πολλοὺς δρόμους νὰ κάμωμεν. Ὁ Βερναρδῆς ἄρκει.

— Πάρτε τούλάχιστον τὸν Ἐκτορα, ὁ ὁποῖος εἶν' ἐλεύθερος.

— Δέν μᾶς χρησιμεύει... Διατάξτε, παρακαλῶ, τὸ ἀμάξι· θὰ ὑπάγωμεν μόναι.

Καὶ ἀνέβησαν ταχέως εἰς τὸ δωμάτιόν των, ἵνα ἐνδυθῶσιν.

Ὁ τραπεζίτης ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Κάποιον θὰ εἶδαν καὶ ἔμαθαν τίποτε, ἐπιθύρσει. Κ' ἐκεῖνος ὁ ἀνόητος τρέχει τὰ περὶχωρα καὶ γλυκομιλεῖ με τὰ κορίτσια. Πῶς θὰ τελειώσουν ὅλα αὐτὰ;

Οὐχ ἦττον ἐνόει, ὅτι ὁ καιρὸς τῶν πλαγιοδρομιῶν εἶχε παρέλθει, καὶ ἐκ τοῦ εὐσταθοῦς ἦθους τῆς γυναικαδέλφης του ἐκρινεν, ὅτι πρὸ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως ἠθέλην αὐτὴ προβῆ εἰς ἐκφανῆ ῥῆξιν. Ἐσπευσε λοιπὸν νὰ παραγγεῖλῃ νὰ ζεύξουν, ἀφου προηγουμένως ἔδωκε μυστικὰς ὁδηγίας εἰς τὸν ἀμάξηλάτην.

Μετὰ τινὰς στιγμᾶς ἡ ἀμάξα ἀνέμενε ἐν τῇ αὐλῇ· ἡ δὲ κυρία Δυχαμέλ καὶ ἡ θυγάτηρ της ἐπανεληθούσαι ἐπέβησαν αὐτῆς.

Ἐνῶ ἠτοιμάζοντο ν' ἀναχωρήσωσι, ἐπλησίασαν οἱ δύο Λοβεδύ. Ὁ Ἐκτωρ, πρὸ μικροῦ μόλις ἐπανεληθὼν καὶ συνομιλήσας βραχέως μετὰ τοῦ πατρὸς του, προσεποιεῖτο ἦθος κατηφῆς καὶ ζοφερόν.

— Θεῖα μου, ἀγαπητῆ μου Ἀδριανή, ἠρώτησε, διατί δὲν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς συνοδεύσω; τί ἀφορμὴν δυσαρρεσκείας ἔχετε ἐναντίον μου;

— Καμμίαν, ἀπήντησεν ἡ κυρία Δυχαμέλ· ἀλλ' ἔχομεν ὅλους διόλου ἰδιαιτέρας μᾶς ὑποθέσεις, ὅπως ἔχεις καὶ σὺ τὰς ἰδικὰς σου, Ἐκτορ. Ὁ νέος Λοβεδύ ἐφάνη πως θορυβηθεὶς ἐκ τῆς δριμύτητος τῆς ἀπαντήσεως.

— Δέν συλλογίζεσθε, ὑπέλαθεν, ὅτι ὑπάρχουν

εις την Βωβράκι άνθρωποι οι οποιοι δεν εινε φίλοι σας; Εκεινοι οι οποιοι σας αφήρεσαν μεγάλην χρηματικην ποσότητα, και έγγραφα τα οποια σας άνηκον...

— Έγνωρίζετε λοιπόν την κατηγορίαν αυτήν, την οποίαν εγώ και η κόρη μου μόλις πρό όλίγου έμάθαμεν;

— Άγαπητή μου μητέρα, διέκοψεν η Άδριανή, ο καιρός περνά, και η παρουσία μας εινε πολύ αναγκαία...

— Άδριανή, σκληρά Άδριανή, ειπεν ο Έκτωρ δια βιας και μελοδραματικης φωνης, ηρχισαι φαινεται να βδελύττεσαι την οικίαν αυτήν, όπου απολαμβάνεις τόσον σεβασμόν και τόσην αγάπην... Σου λέγω λοιπόν, ότι, αν σπουδαιώς σκέπτεσαι να την εγκαταλείψης, και αν απόψε δεν επανέλθετε, δυστυχήματα μεγάλα θα συμβούν... και να μου τό ένθυμηθήτε!

Η Άδριανή καιτοι προκατειλημμένη, έφρικίασεν άκουσα.

— Έλα, Έκτωρ! ειπε να με φοβίσης θέλεις, να με απειλήσης;

— Δεν απειλώ σε, Άδριανή, διότι σε αγαπώ τόσο, ώστε... Έμέ μόνον, έμέ, και σου όρκίζομαι, ότι αν απόψε...

Ο Κ. Λοβεδύ όστις ειχε προσεγγίσει, έσπευσε να παρεμβή.

— Έκτωρ, καυμένη, ειπε ταπεινή τη φωνή, θέλεις να μου σπαράξης την καρδιάν με τας ανοήτους αυτές παραφοράς σου; Σύνελθε, και συλλογίσου ότι ούτε η θεία σου ούτε η εξαδέλφη σου έχουν καμμίαν άφορητή... "Αχι, θα με κάμτετε όλοι ν' αποθάνω από την λύπην μου!

Κ' έφερε προς τους όφθαλμούς την χειρά του, όσαι απομάσσων απόντα δάκρυα.

Κατά την παράδοξον αυτήν σκηνην η Άδριανή είσιγα, αποστρέφουσα πάντοτε την κεφαλήν άλλ' η κυρία Δυχαμέλ, η τοσοϋτον συνήθως εύπιστος, εκλινε προς τον πατέρα και τον υιόν, λέγουσα:

— Έλάτε, έλάτε! Ο Έκτωρ ειναι φρόνιμος... δεν θα θελήση να λυπήση την κόρην του φύλακος.

Και όφελουμένη εκ της καταπλήξεως, ην οι λόγοι οϋτοι έπροξένησαν εις τους δύο Λοβεδύ, προσέθηκε μεγαλοφώνως.

— Τράβα Βερναρδή! Ο άμαξηλάτης ηγγισε δια της μάστιγος τους ήππους του και η άμαξα εκίνησεν. Ένω δ' άπεμακρύνετο, ο Έκτωρ όρθωθείς έφώνησε τραυικώς:

— Άδριανή, ένθυμήσου ότι ώρκίστην και οτι θα εκτελέσω τον όρκον μου!

Ο Λοβεδύ και ο υιός του επανήλθον εις την αίθουσαν κατάπληκτοι.

— Ωραίαν σκηνην έπαιξες, ειπεν ο τραπεζι-

της, αλλά φοβούμαι, δεν θα επιτύχωμεν. Έχουν λυπηράς προλήψεις, και τους εμπνεεις περισσότερο φόβον παρά λύπην. Τι ήθελες να εκτίθεται με την κόρην του φύλακος;

— Δεν εισαι άρμόδιος πατέρα, νομιζω, να με μεμφθης δι' αυτό, διότι άλλοτε... εινε! αλλά μη σε μέλει... και δεν έντροπιάζομαι έγώ.

(*Έπειτα συνέχεια)

ΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Προτού κατασταθώσιν οι σιδηρόδρομοι, οτι εινε σήμερα, διήλθον τρεις διακεκριμέναις περιόδους, όπως και παν άλλο δημιούργημα. Διήλθον την περίοδον της γενέσεως και νηπιότητος, την περίοδον των δοκιμών και την της επεκτάσεως αυτών.

Η περι κατασκευής σιδηροδρόμων ιδέα εγεννήθη όριστικώς περι τας αρχάς του παρόντος αιώνος, και προήλθεν εκ πολλών προηγουμένων, ών τα κυριώτερα εινε τα εξής: εν πρώτοις η ιδέα της τελειοποιήσεως των παλαιών υδών της συγκοινωνίας, η ανάγκη της ταχυτέρας μεταβάσεως και αύξήσεως των μεταφορών και η γνώμη της εφαρμογής του ατμού προς κίνησιν και επ' αυτής της γης ως εγένετο και εις την κατάθάλασσαν και τους ποταμούς μεταφοράν. Εν Άγγλιζ κυρίως ανεπτύχθη η προς τοϋτο κίνησις. Εν τη εποχή της γενέσεως αυτής τα κτήματα εν Άγγλιζ είχαν την αξίαν έχουσι και σήμερα. Δια τοϋτο εν αυτή τη αρχή του ζητήματος ηρξάτο η ένασχόλησις πώς να κατασκευασθώσι και διατηρηθώσιν αι νεαι υδοι της συγκοινωνίας. Οι μεγάλοι ιδιοκτήται γαιών, θέλοντες ν' αποδώσασιν μεγαλειότεραν αξίαν εις τα κτήματα, μυριάς κατέβαλλον προσπάθειας προς ανάπτυξιν των μέσων της συγκοινωνίας. Τότε άνέθορεν εις μέσον το σύστημα του Μάκ Άδάμ, όπερ τοσοϋτον επέτυχε, καθώς και του Στέφενσον, όπερ συνίστατο εις την τοποθέτησιν εν ταις υδοις συνδεδεμένων λίθων σχηματιζόντων δύο γραμμάς επ' ών θα έστηρίζοντο οι τροχοι των άμαξών.

Ότε δε το πρόβλημα της των υδών κατασκευής ελύθη κατ' αρχήν, ηρξάντο σκεπτόμενοι περι της εφαρμογής του ατμού εις τα όχηματα. Κατά πρώτον κατασκευάσθησαν άτμάμαξαι των υδών διότι έπίστευον ότι μετά την γενομένην πρόοδον εις την κατασκευήν υδών το τοιοϋτον σύστημα ήτο το άριστον πάντων. Ότε όμως παρετήρησαν ότι το νέον σύστημα οϋδώς συνετέλει προς πρόοδον, και ότι η ταχύτης μόλις ηύξησε, ένόησαν ότι ο σιδηρόδρομος έμελλε να λύση όριστικώς το ζήτημα. Από της στιγ-

μης ταύτης ηρξάντο δοκιμαί προς τοϋτο. Ητο δε τότε το έτος 1825, και η χρονολογια αυτή δύναται να θεωρηθη ως άφετηρία της κατασκευής των σιδηροδρόμων. Πρό τοϋτου εν Άγγλιζ ειθίζετο να τοποθετώνται κατά γης ελάσματα προς εύχερεστέραν μεταφοράν των έμπορευμάτων. Τα ελάσματα ταϋτα κατ' αρχάς ησαν ξύλινα, μετά ταϋτα εκ χυτου σιδήρου. Εγίνετο δε χρήςις εν ταις άνθρακοφόροις διαμερίσμασι της Άγγλιας δια την μεταφοράν του άνθρακος μέχρι του λιμένος. Τα πρώτα σιδηρά ελάσματα έτοποθετήθησαν κατά το 1776 εν τινι άνθρακωρυχείω της Σεφφιλδ υπό του μηχανικού Τζών Κούρ. Το τοιοϋτον άπετέλει σημαντικήν πρόοδον, έπρεπε όμως να παρέλθη ημισαι αιών προτού τα σιδηρά ελάσματα χρησιμποιηθώσι προς όδοποιάν. Εν τω μεταξύ οι σιδηρόδρομοι ανεπτύχθησαν. Κατά το 1820, μόνον εις τα περίξ του Νιουκαστελ υπήρχον 600 χιλιομετρα ελάσματα εν τα ταις υπογείαις στοαις των μεταλλείων και εν τη έπιφανεία. Αι φορτηγοι άμαξαι αι φέρουσαι τους άνθρακας από των μεταλλείων μέχρι των ποταμών έφθανον μέχρι της όχθης και εκειθεν εξεχύνοντο τα φορτία εν ταις πλοίοις. Εις άλλην τινά άκραν της Άγγλιας εν Ουαλλια, τη κομητεία του Γλαμοράν, κατά την αυτην εποχήν υπήρχον 400 χιλιομετρα σιδηροστρώτων υδών εις τα άνθρακοφόρα διαμερίσματα.

Και της των άτμαμαξών ανακαλύψεως επίσης προηγήθησαν κοπιώδεις αγώνες. Κατά το 1804 έδοκιμάσθη επί τινος υδοϋ ειδος άτμομηχανής, χωρίς όμως να επισύρη την προσοχήν του καινού. Κατά το 1814 νέα μηχανή της έφευρέσεως Στέφενσον εφαρμοσθείσα επί σιδηρών ελασμάτων απέτυχε. Επί τέλους όμως επιτυχία έστειπε τας δοκιμάς. Κατά την παρούσαν εποχήν υπάρχουν εν τη ύψηλιφ 450,100 χιλιομετρα σιδηροδρόμων εν ενεργεία, εκ τούτων δε 427,740 πλατείς και 22,360 χιλιομετρα στενοί. Το σύνολον τοϋτο διανέμεται ως εξής. Εν Εϋρώπη 183,188 χιλιομετρα, εν Άμερικη 217,933, εν Άσιζ 29,389, εν Άφρικη 5866 και εν Αϋστραλιζ 10,724. Εν τη Εϋρώπη δε πάλιν διανέμονται ως εξής. Η Γερμανία έχει 35,907 η Μεγάλη Βρετανία 30,179. Η Γαλλία 29,688 η Ρωσία 22,111, η Αϋστροουγγαρία 20,850 η Ιταλία 9,453, η Ισπανία 6,251. Εις τελευταίαν μοίραν έρχεται η Ελλάς. Ο συγγραφεύς, εν άγνοία της τελευταίον γενομένης εν τούτφ προόδου εις την ήμετέραν πατριδα, άπονέμει αυτη 22 μόνον χιλιομετρα σιδηροδρόμων, πράγματι δε μετά την κατασκευήν τοιοϋτων εν Θεσσαλιζ, Άττικη, Πελοποννήσφ και Λαυριφ η Ελλάς κείνηται νυν περι τα 600 χιλιομετρα.

Αι δαπάναι της κατασκευής άπάντων των

σιδηροδρόμων της γης άνέρχονται εις 107,682,797,000 φράγκα.

Εν Εϋρώπη 66,300,126,000
 Άσιζ 3,133,756,000
 Άφρικη 355,753,000
 Άμερικη 36,330,404,000
 Αϋστραλιζ 1,562,758,000

Οι σιδηρόδρομοι μεταφέρουσι κατ' έτος

Ταξειδιώταις	Τόνους έμπορευμάτων.
Εν Εϋρώπη 1,423,123,626	800,108,320.
Άμερικη 326,458,652	415,363,772.
Άσιζ 71,223,218	17,558,666.
Άφρικη 4,856,275	2,344,581.
Αϋστραλιζ 38,742,262	6,300,458.

Τοιαύτη εινε εν ολοκληρφ τφ κόσμφ σημερον η κατάσταση των σιδηροδρόμων εν τούτου καταφαινεται η μαγίστη σπουδαιότης των σιδηροδρόμων, διότι εκ τούτων εξαρτώνται τα τε κοινωνικά, οικονομικά και στρατιωτικά συμφέροντα πάντων των εθνών.

ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΩΝ

Ο πρίγκιψ της Ουαλλίας όλίγας ημέρας πρό των τελευταίων σεισμών εις τα νότια της Γαλλίας διατρίβων, έφθασεν εις Μόνακο και χάριν διασκεδάσεως άπεπειράθη να δοκιμάση την τύχην του εις μίαν παρτίδα trente et quarante. Το άποτέλεσμα ήτο τοιοϋτον ώστε ο πρίγκιψ έθεσε το κερδην ποσόν επί της βουλέττας. Εξ ης πάλιν εκέρδισε, και μάλιστα όχι εύκαταφρόνητον ποσότητα, ήτοι 6,000 λίρας στερλινας, ειτα δεκατέλιπε την αίθουσαν. Και εν Βουδαπέστη δε, ένθα ο πρίγκιψ πρό ενός έτους έφιλοξενίτο υπό του κόμητος Γασσίλου Festetic εγένετο πολυς λόγος περι της τύχης αυτου. Διότι ο μέλλων κυρίαρχος της Άγγλιας εν μιζ και μόνη νυκτι εν τινι συναναστροφη εύγενών εκέρδισε το ποσόν ημίσεος σχεδόν εκατομμυριου φιορινίων, μεθ' ο άνήγγειλεν εις τους συμπαίκτορας του ότι θα άνταποδώση το παιγνίδιον εύθως μετά την επιστροφήν του από του κυνηγεσιου. Και όντως ο πρίγκιψ μετά 14 ημέρας επέστρεψεν εις την αυτην συναναστροφήν, η δε άνταπόδοσις έστοίχισεν εις τους αντιπάλους του έτερα 80,000 φιορινια. Και κατά τα βασιλικά κυνηγεία εΐθισται ενίοτε να παίζωνται εν διαφόροις παιγνίοις μικραί ποσότητες. Όταν ο διάδοχος του θρόνου της Αϋστρίας Ρουδόλφος διέτριβε παρά τφ αυτοκράτορι Γουλιέλμφ εν τη έπαυλει του Letzlingen, έπαιξε μετά 4 άλλων μίαν παρτίδα σφαιριστηριου, επ' ης εκαστος έθετεν ανά 50 λεπτά.

Ὁ αὐτοκράτωρ καρδίας μετέβη εἰς τὸν κοιτῶνα, ἀλλὰ λησμονήσας σημείωσιν τινα καὶ θέλων νὰ ὑμειλίχη πρὸς τὸν ἀρχικυνηγὸν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ παικτήριον, ἔνθα εὗρε τοὺς προηγουμένους ἀρχίζοντας τὸ χαρτοπαιγνίον. « — Τί παίζετε ; » ἠρώτησε. « — Ἐνα παιδικὸν παιγνίδιον, Μεγαλειότατε, (Naschi-Waschi) ». « — Τότε δύναμαι νὰ παίξω καὶ ἐγώ », ἀπήντησεν οὗτος καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ πρὶν κερδηθέντα χρήματα, δι' ὧν ἐκέρδισε καὶ πάλιν. Ὁ αὐτοκράτωρ γελῶν ἔρριψε τὰ χρήματα εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ γελεκίου του, ὅταν δὲ ὁ ἀρχικυνηγὸς εἶπεν αὐτῷ ὅτι δύναται νὰ θέσῃ ἐκ δευτέρου, « Εὐχαριστῶ », εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ « σήμερον ἔβγαλα τὰ ἐξοδά μου » καὶ ἀπῆλθεν.

Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

Σύρε, παιδί μου, στὸ καλὸ, παιδί ἀγαπημένο
ἴ, λὸ' ἡ στιγμή 'σάν τὸ πουλί ν' ἀνοίξῃς τὰ φτερά σου,
νὰ πῆς σὲ κόσμον ξένο,
πού 'σαν ἀυγὴ καλοκαιρινὴ ξανοίγεται' μπροστά σου.
Στὸ νοῦ σου ὄνειρα χρυσᾶ τριγύρω φτερουγίζουν,
μὰ χιλιαὶς ἐννοιαὶς τὴν καρδιά τῆς μάνας βασανίζουν.
Τῆς λύπης τὸ σκληρὸ μαχαίρι
εἶνε ἀκόμη ἀβλαβὸ μὲς στοῦ παιδιοῦ τὸ χέρι!
"Ακουσε τί θὰ σοῦ εἰπῶ, κί' ἄς σοῦ γραφθοῦν οἱ λόγοι
μέσ' τὴν φυγῇ τὴν ἀπαλή.
Καρδιά ὅπου ἡ λύπη τρώγει,
μ' ἀγγέλου φῶτισσι λαλεῖ.
Εἶν' ἕνας μαῦρος πίνακας ὁ κόσμος καὶ καθίζεις
ἐμπρὸς του καὶ στὸ χέρι σου πέρνεις χρυσὸ κοντύλι
καὶ τὴν ἀθῶα σου ψυχὴ ἀπάνω ζωγραφίζεις.
Γράφεις ἀγγέλους μὲ γλυκὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη,
ἔρωτας γράφεις μὲ λουλούδια
καὶ πανηγύρια καὶ τραγούδια!
Μὰ μιὰν ἀυγὴ θὰ σηκωθῇς
καὶ σὲ σκοτάδι θὰ βρεθῇς.
"Ὀλαὶς αὐταῖς ἡ χάρες του καὶ ὅλα τὰ στολίδια
ἀπ' τὴν καρδιά σου βγαίνουνε, τοῦ νοῦ σου 'νε
[παιγνίδια.

"Ἄν κάπου σοῦ χαμογελᾷ κανένα λουλούδι,
πολλὰ λουλούδια γνῶριζε πῶς ἔχονε φαρμάκι.
Ἐγθροὺς καὶ φίλους πρόσσεγες' γιατί καὶ φίλου χέρι
τὴν πλεῖσθ ἀγιάτρευτη πληγὴ συχνὰ μᾶς καταφέρει.
"Ὅλα νὰ ὑποπέυεσαι, καὶ τὸ καλὸ ἀκόμη,
κ' ἔχε τὸ νοῦ σου ἀγρυπνο στοῦ χριστῆ τῆ γνῶμη'
γιατὶ συχνὰ καὶ ἡ πηγὴ ποῦ βγαίν' ἡ καλοσύνη
εἶνε θολὴ κί' ἀκάθαρτη καὶ θάνατο μᾶς δίνει.
Κακογλωσσά μὴ σὲ τρομάζῃ,
ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ ἔπαινος νὰ μὴ σὲ ἀφαρπάζῃ.
Οἱ φίλοι ποῦχον πλούσιο σὲ ἔπαινο τὸ στόμα
μᾶς βλάπτουν περισσότερο κί' ἀπ' τοὺς ἐγθροὺς ἀκόμα.
Τίποτε ἀπ' τὸ δρόμο σου νὰ μὴ σε παρ-σῶρῃ!
σάν τὸν καλὸ ἀρμένιζε καὶ σὺ παραδοκῆρη,
ὅπου τὸ δρόμο του πηγαίνει,
καὶ ἂν γελᾷ ἡ θάλασσα, κί' ἂν ᾔνε θυμωμένη.
Ἐκεῖ ποῦ πῆς, παιδάκι μου, πολλοὶ ξενιτευθῆκαν
μὰ λίγοι πίσω ἔστραψῆκαν.
Εἶνε πολλοὶς Νεσάιδες ἐκεῖ χρυσμαλλούσας,
ποῦ μαγεμένη ἀγκαλιὰ στοὺς ξένους νηοὺς ἀνοίγουν.
ἴσ' ἂν τῆς φρικταῖς ἀναρρεούσας,

ποῦ σέρνουνε στὰ βάθη των τὰ πλοῖα καὶ τὰ πνίγουν.
Στῆς ψεύτικαις ἀγάπαις σου, στῆς ψεύτικαις χαραῖς σου
σ' ἔχ, τὴν ἀγάπη μὴ ξεχνῆς τῆς μάνας σου ποτὲ σου.
Σάν τὸ ἀθῶο γάλα τῆς ποῦ σ' ἔχει ἀναθρέψει,
εἶνε ἀγνὴ καὶ ἀδολὴ καὶ βίσινα δὲν ἔχει
καθὼς ἐκεῖνο, τῆς ζωῆς τὴν εὐλογία βρέχει,
καὶ, ἀγαπᾷς δὲν ἀγαπᾷς, αὐτὴ δὲν θὰ στεριέψῃ.
Μὴ λησμονῆς τῆ μάνα σου, ὅπου δὲν ἔχει ἄλλη
στὴ γῆ ἀγάπη περὶ μεγάλη.
Μὴ λησμονῆς, παιδάκι μου, αὐτὸ τὸ φτωχικὸ μας,
ποῦ πέρασες τὰ χρόνια σου τὰ ποῖο εὐτυχισμένα
εἶν' ἄγια κ' εὐλογημένα
τὰ μέρη ποῦ τὰ κόκκαλα κοιμούνται τῶν γονηῶν μας!

Τὰ δάκρυα τῆ μάνα πνίγουν,
κλαίει κ' οἱ δύο ἀγκαλιασμένοι,
οἱ ναῦται τὸ πανὶ ἀνοίγουν,
τὸ πλοῖο περὶ δὲν περιμένει.
"Ὅσα ὁ λόγος δὲν προφθάνει
τὰ ἀποσώνουν τὰ φιλιὰ,
κ' ἡ λυπημένη τους ματιὰ
ποῦνε σὲ δάκρυα λουσιμένη.
"Ακίνητη, καθὼς οἱ βράχοι
ἐκεῖ τῆς ἀκροθαλασσίας,
ἡ μάνα κίβεται μονάχη
σάν ὄγαλμα ἀπελπισίας.
Θωρεῖ τὸ πλοῖο νὰ χωνεῖ
μέσα σὲ θάλασσα μεγάλη,
σάν ἄστρο ὅπου ταξιδεύει
ἴσ' κῦμα δίχως περιγιάλι.
Τί ἔσπερῆθη τότε νοιώθει,
τότε τῆς λύπης τὸ θεριὸ
μέσ' ἴσ' τὴν καρδιά τῆς ἐσηκώθη
μ' ἐννοιαὶς καὶ πόνους χίλιους δύο.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΓΙΟΥ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Χειρότερος τροχὸς τῆς ἀμάξης εἶνε ὁ τρίζων
περισσότερον.

Τὸ τείνειν πρὸς τὴν δόξαν δεικνύει τὸ μέγα
πνεῦμα, τὸ περιφρονεῖν τὴν δόξαν τὴν μεγάλην
καρδίαν.

Ὀλίγιστοι γνωρίζουσι πόσον πολλὰ πρέπει νὰ
γνωρίζῃ τις ἵνα γνωρίσῃ πόσον ὀλίγα γνωρίζει.

ΤΟ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΝ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΟΥ

Περὶ τοῦ ἄρτι οἰκοδομηθέντος κτιρίου τοῦ
Δρομοκαίτειου Φρενοκομείου, οὕτινος λίαν προ-
σεχωρῶς ἄρχεται ἡ λειτουργία, παρέχομεν σήμε-
ρον τὰς ἐξῆς πληροφορίας περὶ τῆς ἐσωτερικῆς
αὐτοῦ διαρρυθμίσεως.

Μεγάλῃ φροντίδι κατεβλήθη ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως
ἡ διαρρυθμῖσις τοῦ καταστήματος γένηται τοι-
αύτη, ὥστε ν' ἀμιλλᾶται κατὰ τὴν τάξιν, τὴν
καθαριότητα, τὴν ἄνεσιν, καὶ τὴν ἐπιστημονι-

κὴν θεραπείαν πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ ἄριστα τοι-
αύτης φύσεως καταστήματα. Καὶ τῷ ὄντι,
ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸ μετ'
εὐχαριστήσεως βλέπει, ὅτι ὁ σκοπὸς μέλλει ἀ-
φρευκτῶς νὰ ἐκπληρωθῇ. Εἰς τὰς μεγάλας ἐκεί-
νας αἰθούσας κυκλοφορεῖ ἐλευθέρως ὁ ἀήρ, δι'
ἐπὶ τούτῳ συσκευῶν ἀνανεούμενος, ἀφθόνως δ'
εἰσέρχεται τὸ φῶς διὰ τῶν μεγάλων παραθύρων,
ὧν αἱ ὕελοι προφυλάσσονται ὑπὸ λεπτῶν σιδη-
ρῶν ράβδων καθέτως τοποθετημένων. Μετ' ἀ-
περίττου φιλοκαλίας διεκοσμήθησαν αἱ αἰθου-
σαι καὶ οἱ θάλαμοι, μετ' ἐπιμελείας δ' ἐγένετο
ἡ προμήθεια πάντων τῶν ἀπαιτούμενων ἐπι-
πλῶν καὶ σκευῶν. Μικρὰ κηπάκια φυτεύονται
ἐντὸς τοῦ περιβόλου· ἀλλὰ πλὴν αὐτοῦ τὸ Δη-
μόσιον παρεχώρησεν εἰς τὸ κατάστημα μεγά-
λην ἔκτασιν γαιῶν, ἐκτεινομένων μέχρι τῶν
παρακειμένων λόφων, ὅπου δύνανται νὰ περι-
πατῶσιν οἱ ἀσθενεῖς, ἐφυτεύθησαν δ' ἐν τῇ ἐκ-
τάσει ταύτῃ περὶ τὰς δυσχωλίας πεύκας, εἰς
τρόπον ὥστε μετὰ τινα χρόνον σχηματισθήσε-
ται μικρὸν χλοερὸν δάσος.

Τὸ κατάστημα συνίσταται ἐκ τεσσάρων χω-
ριστῶν οἰκοδομημάτων, ἴσ' τοῦ Διευθυντηρίου,
ὅπου θὰ διαμῆνῃ ὁ διευθυντὴς μετὰ τῆς οικο-
γενείας του, τοῦ θεραπευτηρίου τῶν ἀνδρῶν,
τοῦ τῶν γυναικῶν καὶ τοῦ καταστήματος τῆς
ὑδροθεραπευτικῆς· ἑκάτέρωθεν τοῦ τελευταίου
τούτου ὑπάρχουσι δύο πτέρυγες μετὰ κελλιῶν
διὰ τοὺς μανιακοὺς ἀνδρας καὶ γυναῖκας. Εἰς
ἑκάτερον τῶν δύο θεραπευτηρίων ὑπάρχει χωρὸς
διὰ πενήντα ἀσθενεῖς. Διαιροῦνται οὗτοι εἰς
δύο κατηγορίας· οἱ τῆς πρώτης θὰ πληρόνωσι
350 δραχμὰς κατὰ μῆνα, οἱ δὲ τῆς δευτέρας
250. Ἐκαστος τῶν τῆς πρώτης τάξεως ἀσθε-
νῶν θὰ ἔχῃ εἰς ἀποκλειστικὴν του χρῆσιν τρία
δωμάτια, τουτέστιν ἕνα κοιτῶνα, ἕν πρὸς καλ-
λωπισμὸν μετὰ ἰματιοθήκης καὶ νηπιτήρος καὶ
μιὰν μικρὰν αἰθούσαν μεθ' ἐστίας. Ἐκαστος
τῶν τῆς δευτέρας τάξεως θὰ ἔχῃ ἕνα κοιτῶνα
ἰδιαίτερον, ἐπικοινωνοῦν δὲ τὰς ἄλλας αἰθούσας,
ὅπως διέρχεται τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας μετὰ τῶν
ἑτέρων πασχόντων ἐκ τῆς αὐτῆς κατηγορίας.
Εἰς τοὺς πάσχοντας τῆς β' κατηγορίας θὰ χο-
ρηγῆται ἐπίσης τροφὴ ἐκλεκτὴ εἰς ἴσην ποσότη-
τα μετὰ τὴν χορηγουμένην εἰς τοὺς τῆς α', δια-
φέρουσα δὲ μόνον κατὰ τὴν ποικιλίαν. Ὅπως
ὑπάρχει ἐγγύησις περὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς παρε-
χομένης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τροφῆς, ἐκ τῆς αὐτῆς
τροφῆς θὰ λαμβάνῃ καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ κατα-
στήματος. Χάριν ψυχαγωγίας καὶ διασκέδασις
θὰ ὑπάρχει ἰδιαίτερον αἰθούσα σφαιριστηρίου διὰ
τοὺς ἀνδρας καὶ κλειδοκυμβάλου διὰ τὰς γυ-
ναῖκας.

Εἰς τὸ κατάστημα θὰ γίνωνται δεκτοὶ καὶ
πένητες, ἀλλ' ὁ μικρὸς ἀριθμὸς αὐτῶν ἔνεκεν

τῶν μικρῶν πόρων τοῦ καταστήματος — διὸτ
ἐκ τοῦ ἀρχικῶς διατεθέντος ποσοῦ μέγιστον μέ-
ρος ἐδαπανήθη διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου
— ἔσται ἐπὶ τοῦ παρόντος πολὺ περιορισμένος.
Σὺν τῇ αὐξήσει τῶν εἰσοδημάτων θέλει αὐξάνῃ
καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνδεῶν, οἵτινες ἔσονται δε-
κτοὶ δωρεάν εἰς τὸ κατάστημα. Θὰ διαμείνωσιν
οὗτοι εἰς τμήμα ὅπως ἀποκεχωρισμένον, ἔχοντες
ἰδιαίτερους κοινούς κοιτῶνας καὶ ἐστιατόριον
καὶ εἰς οὐδεμίαν θὰ διατελώσιν ἐπικοινωνίαν
μετὰ τῶν ἀσθενῶν τῆς α' καὶ β' κατηγορίας.

Ἀναλόγως ἐπίσης τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων
τοῦ καταστήματος θέλουσιν εἰσαχθῆ καὶ ἔτε-
ραι βελτιώσεις καὶ προσθήκαι, ἀποθλέπουσαι κυ-
ρίως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν φοιτητῶν τῆς ἰα-
τρικῆς εἰς τὰ ψυχικὰ καὶ νευρικὰ νοσήματα
ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν καταλλήλων καθηγητῶν.

Ἐξαιρετὸν εἶνε τὸ τμήμα τῆς ὑδροθεραπειᾶς,
τοποθετουμένων ἐν αὐτῷ τελειοτάτων μη-
χανημάτων, ἐπίτηδες ἐξ Εὐρώπης κομισθέντων.
Τὸ ὕδωρ εὐτυχῶς ἀφθονεῖ ἐν τῷ καταστήματι.

Ἐν γένει τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο ἴδρυμα, οὐ-
τινος τόσον ἐπικισθητὴ ἦτο ἡ ἔλλειψις μέχρι
τουδε, παρέχει πάντα τὰ ἐχέγγυα τῆς εὐδοκι-
μῆσεως καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὠφελίμου
σκοποῦ τοῦ διὰ τοῦ τελείου αὐτοῦ καταρτισμοῦ.

Τὸ κατάστημα εἶνε ἤδη ἔτοιμον, ἡ λειτουρ-
γεία δ' αὐτοῦ θ' ἀρχίσῃ εὐθύς ὡς ἐγκριθῇ ὁ εἰς
τὴν Κυβέρνησιν ὑποβληθεὶς Κανονισμὸς,

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Παρισίοις, Λονδίνο, Βιέννῃ καὶ ἀλλαχοῦ ἤρ-
ξατο ἐφαρμοζομένη μεγάλη τις ἀναμόρφωσις ὡς πρὸς
τὴν ἐνδομικὴν τῶν ἀνδρῶν, προκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρίγκι-
πος τῆς Οὐαλλίης. Τὸ ἔθος τουτέστιν τοῦ κομμόνεσθαί-
αυτοῦ λαμοῦ ἐν θερμοκρασίᾳ τῆς ἀτμοσφαιρας ἐνόησε 28
βαθμῶν, ὅπως παρ' ἡμῖν ἐν ὄρα θερμοῦ, ὑποχωρεῖ εἰς
τὴν ὀρθὴν σκῆψιν τοῦ φορεῖν ἐνδύματα ἀνοικτά, εὐρέα
καὶ ἀκούμβωτα. Ἐνεκα τοῦ παλαιοῦ ἔθους ἐπίσης
τὸ ὑποκάμισον ἦτο σχεδὸν ἀφανές καὶ τὸ σιδέρωμα
τοῦ στήθους ἀχρηστον. Διὰ τῆς νέας ἀναμορφώσεως
καὶ τὸ ὑποκάμισον θὰ φαίνεται ὅσον δυνατὸν πλειότε-
ρον· ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπανερχόμεθα εἰς
τὴν μόδον τῶν ἡμετέρων βρακοφόρων, ὧν τὸ κεντη-
τεν καὶ πλουμιστὸν ὑποκάμισον φαίνεται διὰ τοῦ
γελεκίου καλύπτον ἔλον τὸ στήθος.

Ἡ πρὸ πολλοῦ μελετωμένη ἐν Παρισίοις πώλησις
τῶν πολυτίμων λίθων τοῦ γαλλικοῦ βασιλικοῦ οἴκου
ὤρισθη διὰ τὴν 12 Μαΐου ἐ. ἔ. Οἱ λίθοι οὗτοι θὰ
ἐκτεθῶσι πρότερον ἐν τῷ Pavillon de Flore πρὸς κοι-
νὴν θέαν. Τὸ γαλλικὸν δὲ ἔθνικόν τυπογραφεῖον πα-
ρασκευάζει ἐκδοσὴν καταλόγου τῶν κοσμημάτων τούτων,
δοτις θὰ εἶνε αὐτὸς οὗτος καλλιτέχνημα τυπογραφι-
κῆς τέχνης.

Δείγμα τῆς ἰδιοτροπίας αὐτῆς ἔδειξεν ἡ Τύχη τελευταῖον ἐν Σερβίᾳ. Ὁ καρδίας τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ λαχείου τοῦ δανείου αὐτοῦ ἦτοι 120,000 φρ. εἶνε ὁ διὰδοχος Ἀλέξανδρος τῆς Σερβίας.

Κατ' ἔτος ὁ Ρενάν προεδρεύει ἐν Παρισίοις τοῦ ἐπίσημου γεύματος τοῦ λεγομένου Κελτικοῦ Συνδέσμου. Κατὰ τὸ ἔρετεινόν συμπόσιον ἐξεφώνησε κλιπεστάτον λόγον, εἰπὼν πρὸς τοὺς ἄλλοις τὰ ἐπόμενα: «... Δὲν εἴμεθα (ἡμεῖς οἱ Βρετανοὶ) ἀλαζόνες καὶ πεφυτημένοι, ὅπως λαοὶ τινες οἰκούντες ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τηρήσωμεν τὴν ἰδιοφυίαν μας, ἣτις συνίσταται ἐν τῇ ἀπλότητι. ὦμεν φαιδροί... Ὁ ἀληθὴς φιλόσοφος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις πάντοτε μειδιᾷ. Ἄς ἀγκυρῶμεν τὸν κόσμον ὅπως ἔχει βεβαίως πρέπει νὰ συντελῶμεν εἰς βελτίωσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ὦμεν καὶ αὐτάρκεις, ἀρκούμεν εἰς ὅτι ἡ Θεία πρόνοια ἐδώρησεν ἡμῖν... Συχνάκις ἐνθυμούμαι τοὺς ἀγίους τοὺς ὁποίους λατρεύομεν εἰς τὴν Βρετανίαν: διότι ἐξ αὐτῶν ἐκπηγάζει πᾶν ὅ,τι ἔχομεν. Γνωρίζετε βεβαίως τὸν ἅγιον Γέρω-Κίρκ. Τὸν φαντάζομαι πολὺ εὐθυμον ἄνθρωπον, διότι διετήρησε τὴν εἰδικότητα νὰ ὑπανδρεύῃ τὰς παρθένους.» Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος Κέ, ὁ ὁποῖος κρατεῖ εἰς χεῖρας πτηνά, τί σὰς λέγει; Ἐκοιμήθη ἡμέραν τινὰ τόσον βαθέως, ὥστε τὰ πτηνὰ ἐλθόντα ἐπῆξαν τὴν φωνὴν των εἰς τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς του, καὶ ὁ ἅγιος εἶχε τὴν ἀγαθότητα νὰ ἐξοκολουθήσῃ τὸν ὕπνον του, μέχρις ὅτου ἡ καλιὰ συνεπήχθη ἐντελῶς καὶ ἐξεκολάφθησαν οἱ νεοσοί. Ἄς μιμηθῶμεν αὐτὸν καὶ ἄς διατηρήσωμεν ἑσσεὶ τὴν εἰλικρινῆ κατὴν ἀφέλειαν, ἣν ἀνέζητῶ μεταξὺ ἡμῶν.» Χειροκροτήματα ἐκάλυψαν τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ρενάν.

Οἱ Ἰνδοὶ ὅπως ἐκφράττει συμβολικῶς τὴν ὑπεροχὴν τῶν θεῶν αὐτῶν, παρίστων αὐτοὺς πολυκεφάλους καὶ πολυχέρας, ὑπεριέροισιν τῶν θνητῶν κατὰ τε τὸν νοῦν καὶ τὴν δύναμιν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπέθηκον ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν θεῶν των κεφαλὰς ζώων. Οἱ Ἀσσύριοι δὲ τοῦναντίον παρίστων τὰς θεότητας αὐτῶν ἐχούσας σώματα ταύρων ἢ κυνῶν καὶ κεφαλὰς ἀνθρωπίνους. Τῆς συμβολικῆς ταύτης παραστάσεως δείγματα παρ' Ἑλλήσι ἔχομεν τὸν Πάνα, τὸν Σιληνόν, τοὺς Φαύρους καὶ τοὺς Κενταύρους.

Πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ὁ παρισινὸς Φιγαρώ ἐδημοσίευσεν ἄρθρον τι περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ εἰς τὴν μικρὰν παράλιπον πόλιν La-Roche-sur-Foron. Οἱ δημοτικοὶ ἄρχοντες διαφύρων πόλεων τότε, ἐν εἰς καὶ ὁ δήμαρχος τῆς Ζακύνθου ἀνὴρ φιλόπολις καὶ φιλοπρόδος, ἐζήτησαν παρὰ τῆς συντάξεως τῆς ἐφημερίδος ταύτης νὰ ἀνακοινώσῃ αὐτοῖς τὸ ὄνομα τοῦ μηχανικοῦ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν τοποθέτησιν τῶν ἀπαιτούμενων μηχανημάτων. Ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τούτου ὀνόματι Λαμῦ ἐνεκινίσθη ἤδη ὁ νέος φωτισμὸς καὶ ἐν τῇ μικρᾷ πόλει τῆς γαλλικῆς Βρετανίας Chateaulin, καθὰ δὲ ἀγγέλλει ὁ Φιγαρώ, θὰ εἰσαχθῇ προσεχῶς καὶ ἐν Saint-Hilaire-du-Hercouët τῆς Μάγχης, ἐν Pont d'Abbé, παρὰ τὸ Chateaulin, ἐν Ζακύνθῳ κτλ. Ἐν τῇ ἐσχάτῳ φωτισθῆσι διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς κολλίχνη τῆς Βρετανίας, ἣτις οἰκεῖται ὑπὸ διαχιλίων μόλις ψυχῶν,

υνέστη πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου ἐγχείριος ἑταιρία μετὰ κεφαλαίου 80,000 φράγκων. Συνδρομηταὶ αὐτῆς εἶνε κυρίως οἱ μέτοχοι. Ὁ δῆμος πληρῶναι ἐτήσιω εἰς τὴν ἑταιρίαν διὰ τριάκοντα ἑξ λαμπτήρας τοποθετηθέντας ἐν ταῖς ὁδοῖς 1,600 φράγκα. Ἡ σύμβασις αὐτῆ ἔχει διάρκειαν τριακονταετη. Οἱ ἄλλοι συνδρομηταὶ ἐν εἰς καταλέγεται καὶ ἡ ἐκκλησία διὰ τὸν ἐξωτερικὸν αὐτῆς φωτισμόν, ἀνέρχονται εἰς διακοσίους, διαθέτουσι δὲ ἐν ὄλῳ 400 λαμπτήρας. Ἡ ἑταιρία παρέχει αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν ἀντὶ 3,50 φρ. μηνιαίως κατὰ λαμπτήρα, ἦτοι 42 φράγκων ἐτήσιω. Ἐκαστος λαμπτήρ ἔχει φωτιστικὴν δύναμιν δέκα κηρίων. Ἐν χρήσει ὑπὸ τῆς ἑταιρίας εἶνε οἱ λαμπτήρες Woodhouse καὶ Rawson, τὸ ὁπάλλιον δ' αὐτῶν φῶς κατακυγάζει νῦν τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκιῶν τῶν κατοίκων τοῦ Chateaulin, παρ' οἷς πρὸ μικροῦ ἔτι ἔκκειν ἡ ἀρχαιοπαράδοτος καὶ θαμβή λυχνία τοῦ ἐλαίου ἢ ἡ ρητινώδης δᾶς.

Ὁ πρῶτον διευθυντὴς τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐν Παρισίοις Macé ἐν τινι νεωστὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντι ἔργῳ, Un joli monde ἐπιγραφόμενον, περιγράφει τοὺς κλέπτας τῆς πόλεως ταύτης τοῦ Σηκουάνα. Ἐκ τοῦ βιβλίου ἀποσπῶμεν τὸ μέρος τὸ περιγράφον τὰ τῆς κλοπῆς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων. Τὰ μεγάλα καταστήματα τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ συρμού, τὸ πολὺ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, εἶνε πάντοτε τὰ ἀγαπητὰ μέρη εἰς ἃ οἱ κλέπται διατρίβουσι. Καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι δὲ τὰ καταστήματα ταῦτα καὶ οἱ ἐπὶ τούτῳ πρὸς κλοπὴν ἐρχόμενοι διαπράττουσι πολυαριθμούς κλοπὰς. Γυναῖκες, ἄεργοι πλάνητες, ἐρασταί, κ.τ.λ. εἰσρέουσι κατὰ σμήνην ἐντὸς κατὰ τὰς μηνιαίας ἐκθέσεις τῶν καταστημάτων τούτων, ἅτινα ἕνεκα τούτου εἶνε σπουδαῖοι τόποι διὰ τὴν ἀστυνομίαν. Ἐκάστη γυνὴ εἰσερχομένη εἰς ἐν τῶν καταστημάτων τούτων ἐπιτίθεται πάραυτα εἰς ὄλους τοὺς πειρασμοὺς τῆς ματαιοδοξίας: τὰ πάντα εἶνε τόσον λαμπρὰ καὶ ὀφθαί, κατὰ τὸν τελευταῖον ουρμόν, καὶ εὐκολα νὰ κλαπῶσιν. Κατὰ τὰς στατιστικὰς τῶν τελευταίων πέντε ἐτῶν γίνονται καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις ἑκατὸν πενήκοντα κλοπαί, ὥστε πέντε κλοπαὶ εἰς ἕκαστον τούτων. Ἐκ πείρας δὲ γνωρίζει ἡ ἀστυνομία ὅτι οἱ κλητῆρες καὶ οἱ ἴδιοι αὐτῆς ἐπόπται, οἱ πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν κλεπτῶν ὄρισμένοι, δὲν δύνανται νὰ συλλάβωσιν οὐτε τὸ τέταρτον τῶν κλεπτῶν καὶ κλεπτριῶν τῶν ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις ἀτκούτων τὸ ἐπάγγελμά των. Ὅπως μὴ πλανηθῶσι δὲ τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, ποτὲ δὲν συλλαμβάνουσι πρόσωπον εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν δευτέραν κλοπὴν, διότι ἐκ πείρας γνωρίζουσιν ὅτι οἱ κλέπται τῶν ἐμπορικῶν ποτὲ δὲν περιορίζονται εἰς μίαν καὶ μόνην κλοπὴν κατὰ τὴν αὐτὴν εὐκαιρίαν. Οἱ κλητῆρες εὐρίσκονται ἔξωθεν τῶν καταστημάτων, οἱ δὲ ἐντὸς ἐπόπται εἶνε συναξιστοὶ κλητῆρες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν καταστηματαρχῶν. Ἡ ἀστυνομία καταδικᾷ δικαστικῶς μόνον τοὺς συστηματικοὺς κλέπτας καὶ κλεπτρίας τῶν ἐμπορικῶν. Σπανίως καταδιώκονται αἱ ἐπιεὺκαὶ κλητῆρια. Εἶνε δὲ ὄντως ἀπίστευτον πόσον μέγας εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν κλεπτῶν καὶ κλεπτουσῶν. Ἐκατὸν χιλιάδες κλέπται διὰ τὸ διαμέρισμα τοῦ Σηκουάνα εἶνε ἀριθμὸς ἐλάχιστος!...